

(B)

EVA: 2023-3350-0032

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli

I. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K) se besedilo 5. člena spremeni tako, da se glasi:

»Starši imajo pravico izbrati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok v javni ali zasebni šoli, ki izvaja javno veljavni izobraževalni program osnovne šole in je vpisana v razvid izvajalcev javno veljavnih izobraževalnih programov pri ministrstvu, pristojnem za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

Starši lahko otroka vključijo v osnovnošolsko izobraževanje v zasebni šoli, ki je pri ministrstvu vpisana v register zasebnih vrtcev in šol, ki izvajajo mednarodne programe.

Starši se lahko odločijo za osnovnošolsko izobraževanje otroka na domu.«.

2. člen

Besedilo 11. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Nadarjeni učenci so učenci, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu. Šola tem učencem zagotavlja ustrezne pogoje za vzgojo in izobraževanje tako, da jim prilagodi vsebine, metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v ustrezne dejavnosti razširjenega programa.«.

3. člen

Besedilo 12.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenci z učnimi težavami so učenci, ki brez prilagoditev metod in oblik dela pri pouku težko dosegajo standarde znanja. Šole za te učence prilagodijo metode in oblike dela pri pouku ter jih vključijo v ustrezno dejavnost v okviru razširjenega programa.«.

4. člen

V 16. členu se v prvem odstavku za besedilom »na narodno mešanih območjih,« doda besedilo »prvega in drugega«.

Za prvim odstavkom se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbe prvega odstavka se za gluhe učence, ki so uporabniki slovenskega znakovnega jezika, izvaja tudi pouk slovenskega znakovnega jezika.«

Dosedanji drugi odstavek postane tretji.

(B)

5. člen

Besedilo 20. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V okviru razširjenega programa se izvajajo organizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela z učenci, ki vključuje vsebinska področja v skladu s programom.

Razširjeni program lahko poteka pred začetkom in po zaključku obveznega programa. Razširjeni program se glede na organizacijske zmožnosti šole lahko izvaja tudi med potekom obveznega programa, če so v razširjeni program vključeni vsi učenci posameznega oddelka.

Za učence 1. razreda in prve stopnje posebnega programa vzgoje in izobraževanja se del razširjenega programa izvaja pred začetkom obveznega programa.

Za učence od 1. do 5. razreda ter za učence prilagojenih izobraževalnih programov in posebnega programa vzgoje in izobraževanja se del razširjenega programa izvaja po zaključku obveznega programa.

V razširjeni program se učenci vključujejo prostovoljno.«.

6. člen

20.a, 21., 22., 23., 24. in 25. člen se črtajo.

7. člen

V 31. členu se prvi stavek prvega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»Z letnim delovnim načrtom se določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu s predmetnikom in učnim načrtom ter obseg, vsebina in organizacija razširjenega programa, ki ga izvaja šola.«.

8. člen

V 33. členu se v prvem stavku petega odstavka za besedilom »po posebnem programu« doda besedilo »vzgoje in izobraževanja«.

9. člen

V 35. členu se v prvem odstavku številka »30« nadomesti s številko »31«.

V drugem odstavku se številka »32« nadomesti s številko »33«.

V četrtem odstavku se pika na koncu stavka nadomesti z vejico in doda besedilo »razen v posebnem programu vzgoje in izobraževanja, kjer ura pouka traja 60 minut«.

(B)

10. člen

38. člen se spremeni tako, da se glasi:

»38. člen (organizacija in izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela)

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli obsega pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci.

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli opravljajo učitelji, svetovalni delavci in drugi strokovni delavci.

V prvem obdobju osnovne šole se obvezni program izvaja kot razredni pouk.

Tuji jezik v prvem obdobju se izvaja kot razredni pouk, lahko pa tudi kot predmetni pouk.

1. razred osnovne šole se izvaja kot razredni pouk s timskim poučevanjem učitelja in drugega učitelja.

Glasbeno umetnost, likovno umetnost ali šport se lahko v deležu izvaja kot predmetni pouk. Tečaj plavanja v 2. oziroma 3. razredu se lahko izvaja tudi kot predmetni pouk.

V drugem obdobju se:

- 4. razred izvaja kot razredni pouk, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa lahko tudi kot predmetni pouk, vendar ne več kot dva predmeta,
- 5. razred izvaja kot razredni pouk, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa lahko tudi kot predmetni pouk, vendar ne več kot tri predmete, in
- 6. razred izvaja kot predmetni pouk.

V tretjem obdobju osnovne šole se program izvaja kot predmetni pouk.

S prilagojenimi izobraževalnimi programi in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja se za učence s posebnimi potrebami lahko določi tudi drugačno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

V šolah na narodno mešanih območjih se lahko v prvem in drugem obdobju slovenščino, italijanščino in madžarščino, ki se jih učenci učijo kot drugi jezik, izvaja tudi kot predmetni pouk.

Šola lahko v soglasju z ministrstvom organizira in izvaja izobraževanje na daljavo, kadar je to potrebno zaradi izrednih okoliščin ali drugih utemeljenih razlogov.

Minister lahko v primeru višje sile s sklepom odloči o izobraževanju na daljavo.«.

11. člen

Besedilo 39. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe 33., 36., 37. in 38. člena niso obvezne za zasebne šole.«.

12. člen

V 43. členu se črta besedilo »in 41.«.

(B)

13. člen

V 48. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Učenec se lahko prepíše na drugo osnovno šolo, če ta šola s tem soglaša. Podrobnejše pogoje določa uredba, ki ureja javno mrežo osnovnih šol.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Če se učenec želi prepisati iz zasebne šole v javno šolo, ga je javna šola v šolskem okolišu, v katerem učenec stalno prebiva, dolžna sprejeti.«.

14. člen

V 50. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski, se morajo ob vključitvi v osnovno šolo udeležiti začetnega pouka slovenščine v okviru dopolnilnega izobraževanja. Začetni pouk slovenščine se lahko izvaja v času izvajanja obveznega programa. Učenci priseljenci se k pouku obveznih predmetov vključujejo postopoma glede na znanje slovenskega jezika.«.

15. člen

51. člen se spremeni tako, da se glasi:

»51. člen (prilagoditve šolskih obveznosti)

Šolske obveznosti se lahko prilagodijo:

- učencem, ki se vzporedno izobražujejo v glasbenih šolah, ki izvajajo javno veljavne programe, in so osvojili 1. do 3. mesto na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski dosežek mednarodne vrednosti s področja glasbenega in plesnega izobraževanja;
- učencem, ki so osvojili 1. do 3. mesto na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski umetniški dosežek mednarodne vrednosti s področja umetnosti, na katerem delujejo;
- učencem 7., 8. in 9. razreda, ki imajo v skladu s predpisi s področja športa status športnika in so osvojili 1. do 3. mesto na državnem prvenstvu v individualnih športnih panogah oziroma so državni prvaki v kolektivnih športnih panogah.

Za pridobitev pravice do prilagoditev šolskih obveznosti starši zaprosijo s pisno vlogo, ki ji priložijo:

- za učenca, ki se izobražuje v glasbeni šoli z javno veljavnim programom, dokazila o dosežkih;
- za učenca v primeru dejavnosti s področja umetnosti potrdilo organizacije, v kateri se udelejuje in dokazila o dosežkih;
- za učenca športnika potrdilo o statusu športnika in dokazila o dosežkih.

Vlogo je potrebno vložiti do 30. septembra za tekoče šolsko leto, iz utemeljenih razlogov pa lahko tudi med šolskim letom.

(B)

O vlogi za pridobitev pravice do prilagoditev odloči ravnatelj na podlagi predhodno pridobljenega mnenja razrednika in oddelčnega učiteljskega zbora.

Pravica do prilagoditev šolskih obveznosti traja največ eno šolsko leto.

Prilagoditve šolskih obveznosti se podrobneje uredi s pisnim dogovorom med šolo in starši. Prilagodijo se obiskovanje pouka in drugih dejavnosti ter načini in roki za ocenjevanje znanja.

Učencu zaradi bolezni oziroma poškodbe ali drugih utemeljenih razlogov prilagoditve iz dogovora lahko mirujejo, dokler obstajajo razlogi, na podlagi katerih je bilo odločeno o mirovanju. Mirovanje prilagoditev lahko predlagajo razrednik, učiteljski zbor ali starši učenca.

Če učenec ne izpolnjuje obveznosti iz pisnega dogovora iz šestega odstavka tega člena, mu prilagoditve lahko, na predlog razrednika ali oddelčnega učiteljskega zbora, prenehajo.

O mirovanju oziroma prenehanju prilagoditev odloči ravnatelj.«.

16. člen

V 55. členu se črta tretji odstavek.

Dosedanji četrti odstavek postane tretji odstavek.

17. člen

V 56. členu se črta deseti odstavek.

18. člen

Besedilo 60.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, se uporabljajo v postopkih v zvezi z vpisom, prepisom, prešolanjem, odložitvijo šolanja, oprostitev sodelovanja pri posameznem predmetu, prepovedjo obiskovanja osnovne šole po izpolnitvi osnovnošolske obveznosti, prilagajanjem šolskih obveznosti in v zvezi z dodelitvijo sredstev učencem, ki zaradi socialnega položaja ne zmorejo v celoti plačati prispevkov za materialne stroške programa šole v naravi.«.

19. člen

V 60.b členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»O pritožbah v zvezi z uresničevanjem pravic in dolžnosti otroka oziroma učenca iz 60.a člena tega zakona odloča pritožbena komisija.«.

20. člen

Besedilo 63. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Osnovna šola ob koncu vsakega ocenjevalnega obdobja starše pisno obvesti o ocenah učenca.

(B)

V 1. razredu osnovne šole in v posebnem programu vzgoje in izobraževanja je obvestilo o ocenah učenca med šolskim letom lahko tudi samo ustno.

Med šolskim letom dobijo starši obvestila o ocenah učenca. Ob zaključku pouka dobijo učenci spričevala, v katerih so ocene za posamezne predmete, v 9. razredu pa tudi dosežki učenca in državna povprečja pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah.

Učence 3. in 6. razreda, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, šola obvesti o dosežkih učenca in državnih povprečjih pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženih v odstotnih točkah.

Šola ob zaključku pouka učencu izroči obvestilo o sodelovanju pri dejavnostih razširjenega programa in drugih dejavnostih šole.«.

21. člen

Besedilo 64. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V 3., 6. in 9. razredu se znanje učencev preverja z nacionalnim preverjanjem znanja, s katerim se preverjajo cilji in standardi znanja, določeni z učnim načrtom.

Nacionalno preverjanje znanja je za učence 3., 6. in 9. razreda obvezno.

V 3. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine in matematike. Na narodno mešanem območju osnovna šola z italijanskim učnim jezikom izvede nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine in matematike, dvojezična osnovna šola pa iz slovenščine ali madžarščine ter matematike.

V 6. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine, matematike in prvega tujega jezika. Na narodno mešanem območju osnovna šola z italijanskim učnim jezikom izvede nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine, matematike in prvega tujega jezika, dvojezična osnovna šola pa iz slovenščine ali madžarščine, matematike in prvega tujega jezika.

V 9. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister. Na narodno mešanem območju osnovna šola z italijanskim učnim jezikom izvede nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister, dvojezična osnovna šola pa iz slovenščine ali madžarščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister.

Tretji predmet določi minister tako, da v mesecu septembru izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda izbere največ štiri predmete in določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje na posamezni šoli. Če je med izbranimi predmeti tudi jezik okolja na narodno mešanem območju Slovenske Istre, je izbranih predmetov lahko pet.

Za učence zasebnih šol in šol, ki izvajajo program osnovne šole po posebnih pedagoških načelih, je tretji predmet pri nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu prvi tuji jezik.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so dodatna informacija o znanju učencev.

Učenci priseljenci iz drugih držav opravljajo nacionalno preverjanje znanja prvo in drugo šolsko leto od vključitve v osnovno šolo prostovoljno.

Nacionalno preverjanje znanja je za odrasle prostovoljno.

(B)

Podrobnejše določbe o izvajanju nacionalnega preverjanja znanja izda minister.«.

22. člen

Besedilo 65. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dosežki nacionalnega preverjanja znanja se lahko uporabljajo samo za namen, ki ga določa ta zakon.

Dosežki učencev v 9. razredu pri nacionalnem preverjanju znanja se lahko uporabijo kot eno izmed meril za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v programih srednješolskega izobraževanja.

Podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja so namenjeni učencem, staršem, učiteljem, šolam in sistemu na nacionalni ravni, uporabljajo pa se za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti, pravičnosti v vzgoji in izobraževanju in za sprejemanje odločitev o razvoju vzgojno-izobraževalnega sistema.«.

23. člen

Besedilo 67. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V prilagojenih izobraževalnih programih osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom se nacionalno preverjanje znanja izvaja v skladu z določbami 64. člena tega zakona.

V prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je za učence 6. in 9. razreda nacionalno preverjanje znanja obvezno. V 6. razredu osnovna šola izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine in matematike, na narodno mešanem območju osnovna šola z italijanskim učnim jezikom izvede nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine in matematike, dvojezična osnovna šola pa iz slovenščine ali madžarščine in matematike.

V 9. razredu osnovna šola izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister. Na narodno mešanem območju osnovna šola z italijanskim učnim jezikom izvede nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister, dvojezična osnovna šola pa iz slovenščine ali madžarščine, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister.

V posebnem programu vzgoje in izobraževanja se nacionalnega preverjanja znanja za učence ne izvaja.«.

24. člen

Za 67. členom se doda nov 67.a člen, ki se glasi:

»67.a člen

(vpogled v preizkuse znanja iz nacionalnega preverjanja znanja in zahteva za ponovno vrednotenje posameznih nalog)

Učenec in starši imajo pravico do vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse znanja.

(B)

Če učenec in starši ali učitelj menijo, da je pri vrednotenju posameznih nalog nacionalnega preverjanja znanja prišlo do napake, lahko pri ravnatelju v roku treh dni po prejemu ovrednotenih preizkusov znanja podajo pisno zahtevo za ponovno vrednotenje teh nalog.

Ravnatelj na Državni izpitni center posreduje zahtevo za ponovno vrednotenje posameznih nalog.

Državni izpitni center opravi postopek ponovnega vrednotenja nalog ter šoli posreduje obvestilo o rezultatu ponovnega vrednotenja.

Ravnatelj učenca in starše obvesti o rezultatu ponovnega vrednotenja.

Po prejemu obvestila o rezultatu zahteva za ponovno vrednotenje posameznih nalog ni več mogoča.

Rok za postopke iz tega člena je določen s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju.

Če učenec in starši menijo, da je v 3. in 6. razredu prišlo do napake pri zapisu dosežkov učenca in državnih povprečij pri nacionalnem preverjanju znanja v obvestilu o dosežkih, v 9. razredu pa v zaključnem spričevalu osnovne šole, se izvede postopek popravljanja podatkov v dokumentu in izdaje novega obvestila oziroma spričevala v skladu z določbami pravilnika, ki ureja dokumentacijo v osnovni šoli.«.

25. člen

V 68. členu se črtajo četrti, peti in šesti odstavek.

26. člen

Besedilo 69. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenci v prvem in v drugem obdobju razredov ne ponavljajo.

Učenci v tretjem obdobju napredujejo v naslednji razred, če so ob koncu šolskega leta pozitivno ocenjeni iz vseh predmetov.

Ne glede na določbo prvega in drugega odstavka tega člena lahko učenec zaradi slabših ocen, ki so posledica daljše odsotnosti od pouka, bolezni, preselitve ali zaradi drugih razlogov, ponavlja razred, če tako zahtevajo njegovi starši oziroma ponavlja razred na podlagi pisnega obrazloženega predloga razrednika v soglasju s starši.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko učenec 3., 4., 5. in 6. razreda na podlagi pisnega obrazloženega predloga razrednika ponavlja razred brez soglasja staršev. Učenec lahko ponavlja razred, kadar je ob koncu šolskega leta negativno ocenjen iz enega ali več predmetov, čeprav mu je šola omogočila vključitev v ustrezne dejavnosti razširjenega programa.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko učenec 3., 4., 5. in 6. razreda v prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom na podlagi pisnega obrazloženega predloga razrednika ponavlja razred brez soglasja staršev. Učenec lahko ponavlja razred, kadar je ob koncu šolskega leta negativno ocenjen iz enega ali več predmetov, čeprav mu je šola omogočila vključitev v ustrezne dejavnosti razširjenega programa.

(B)

Odločitev o ponavljanju sprejme učiteljski zbor. Če se učenec in starši ne strinjajo z odločitvijo o ponavljanju razreda, lahko v treh dneh po prejemu spričevala pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor. O ugovoru se odloči na način in po postopku, določenem v 68. členu tega zakona.

Učenci priseljenci iz drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in lahko napredujejo v naslednji razred.

Učenci priseljenci iz drugih držav, ki se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji v drugem ocenjevalnem obdobju šolskega leta, so lahko neocenjeni iz posameznih predmetov tudi ob zaključku pouka v naslednjem šolskem letu in lahko napredujejo v naslednji razred.

O napredovanju učenca priseljenca iz druge države, ki pri posameznih predmetih ni ocenjen, odloča učiteljski zbor.

Učenci priseljenci iz drugih držav, ki se vključijo v 9. razred, morajo biti ob zaključku šolskega leta ocenjeni iz vseh predmetov.«.

27. člen

V 75. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Učenci s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v osnovnošolsko izobraževanje po prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom in so izpolnili osnovnošolsko obveznost, vendar niso zaključili osnovne šole, lahko ne glede na določilo prvega odstavka 55. člena tega zakona nadaljujejo izobraževanje v istem programu še največ tri leta in obdržijo status učenca.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Učenci s podaljšanim statusom morajo redno obiskovati pouk in izpolnjevati obveznosti in naloge, določene z akti osnovne šole. Če učenec, ki ima podaljšan status, pouka ne obiskuje več kot en mesec strnjeno brez ustreznega opravičila ali z neprimernim odnosom, ki ne izvira iz njegovega primanjkljaja, ovire oz. motnje, ovira vzgojno-izobraževalno delo, lahko ravnatelj na predlog učiteljskega zbora ne glede na določilo prvega in drugega odstavka tega člena med šolskim letom oziroma ob koncu šolskega leta odloči, da je učenec izključen iz te osnovne šole.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

28. člen

Besedilo 81. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe 61., 62., prvega, drugega in petega odstavka 63. člena, 69. in 70. člena ter 76., 77., drugega odstavka 78., 79. in 80. člena tega zakona niso obvezne za zasebne osnovne šole.«.

29. člen

Besedilo 84. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Osnovna šola izda učencem, ki zaključijo osnovnošolsko izobraževanje, zaključna spričevala.

(B)

V zaključno spričevalo se vpišejo učenčeve ocene iz 9. razreda ter dosežki učenca in državna povprečja pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah.

Učencem, ki so končali prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, se v zaključno spričevalo vpišejo ocene iz 9. razreda ter dosežki učenca in državno povprečje pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah. Če učenec pri posameznih predmetih prehaja v izobraževalni program osnovne šole, se to navede v zaključnem spričevalu.

Učencem, ki so končali posebni program vzgoje in izobraževanja, se izda zaključno potrdilo z opisno oceno dosežkov učenca. Če se je učenec občasno vključeval v prilagojen izobraževalni program, se to navede v zaključnem potrdilu.

V zasebni osnovni šoli se v zaključno spričevalo vpišejo učenčeve ocene, kot jih določa program in dosežki učencev ter državno povprečje pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah.«.

30. člen

V 88. členu se doda nov drugi stavek, ki se glasi:

»Starši z izbiro izobraževanja na domu prevzamejo vse obveznosti, povezane z izvedbo izobraževanja svojega otroka.«.

31. člen

Besedilo 89. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Starši najkasneje do 16. avgusta tekočega šolskega leta za naslednje šolsko leto o izobraževanju otroka na domu pisno obvestijo osnovno šolo, v katero je otrok vpisan. Pravice do izobraževanja na domu med šolskim letom ni možno uveljavljati. Starši o izobraževanju na domu šolo obvestijo za vsako šolsko leto posebej.

Obvestilo iz prejšnjega odstavka vsebuje ime in priimek otroka, kraj, kjer bo izobraževanje potekalo, in ime in priimek oseb(e), ki bo(do) otroka poučevala(e).

Osnovna šola vodi dokumentacijo o izobraževanju učenca na domu.

Podatek, da se učenec izobražuje na domu, se vodi v centralni evidenci udeležencev vzgoje in izobraževanja.

Starši lahko med šolskim letom prekinejo izobraževanje na domu. Vključitev učenca v izobraževanje v šoli je možna do začetka izpitnih rokov za učence, ki se izobražujejo na domu. O prekinitvi izobraževanja na domu so starši dolžni obvestiti šolo.«.

32. člen

Za 89. členom se doda nov 89.a člen, ki se glasi:

**»89. a člen
(obveznosti šole do učencev, ki se izobražujejo na domu)**

(B)

Šola za učenca, ki se izobražuje na domu:

- ob začetku šolskega leta staršem predstavi cilje, standarde znanja, kriterije ocenjevanja in pogoje za napredovanje v naslednji razred,
- starše sproti obvešča o rokih in načinu izvedbe ocenjevanja znanja učenca in izvede izpite v rokih, ki so določeni s pravilnikom, ki ureja šolski koledar,
- omogoči izposojlo učbenikov iz učbeniškega sklada,
- omogoči opravljanje teoretičnega in praktičnega dela kolesarskega izpita.«.

33. člen

90. člen se spremeni tako, da se glasi:

»90. člen (ocenjevanje znanja)

Za učenca, ki se izobražuje na domu, se znanje ocenjuje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega programa osnovne šole, v katerem se učenec izobražuje.

Učenec, ki se izobražuje na domu, se je dolžan udeležiti ocenjevanja znanja, ki je določeno v skladu s tem zakonom in podzakonskimi akti. Ocenjevanje znanja izvaja osnovna šola, v katero je učenec vpisan. Znanje učenca oceni izpitna komisija.

Če učenec, ki se izobražuje na domu, ne doseže minimalnih standardov znanja oziroma je negativno ocenjen pri posameznem predmetu, ima pravico do ponovnega ocenjevanja znanja pred začetkom naslednjega šolskega leta.

Če učenec ponovnega ocenjevanja znanja ne opravi uspešno, mora v naslednjem šolskem letu nadaljevati osnovnošolsko izobraževanje v javni ali zasebni osnovni šoli. Če učenec 9. razreda ponovnega ocenjevanja ne opravi uspešno, lahko 9. razred ponavlja ali opravlja popravni izpit.

Če učenec ponovnega ocenjevanja znanja ne opravi uspešno in v naslednjem šolskem letu nadaljuje izobraževanje v javni ali zasebni šoli, pravice do izobraževanja na domu v naslednjih razredih ne more več uveljavljati.«.

34. člen

V 91. členu se črta drugi odstavek.

35. člen

Besedilo 92. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Osnovna šola, v katero je učenec vpisan, izda učencu spričevalo o končanem razredu oziroma zaključno spričevalo. Spričevalo je javna listina.

Pri izdajanju spričeval se uporabljajo določbe od 83. do 87. člena tega zakona.«.

36. člen

(B)

Za 92. členom se dodata nova 92.a in 92.b člen, ki se glasita:

**»92.a člen
(izobraževanje na domu za učence s posebnimi potrebami)**

Starši imajo pravico organizirati osnovnošolsko izobraževanje na domu za učenca s posebnimi potrebami, če je tako odločeno v odločbi o usmeritvi. Starši za pomoč pri izvajanju izobraževanja na domu zagotovijo osebo, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje javno veljavnega programa (v nadaljnjem besedilu: učitelj za izobraževanje na domu), v katerega je učenec usmerjen, ter opremo oziroma didaktične pripomočke, potrebne za doseganje ciljev in standardov znanja, določenih z učnimi načrti.

Starši z izbiro izobraževanja na domu prevzamejo vse obveznosti, povezane z izvedbo izobraževanja svojega otroka.

Osnovna šola vodi dokumentacijo o izobraževanju učenca na domu. Podatek, da se učenec izobražuje na domu, se vodi v centralni evidenci udeležencev vzgoje in izobraževanja.

Starši lahko med šolskim letom prekinejo izobraževanje na domu. O prekinitvi izobraževanja na domu so starši dolžni obvestiti šolo.

Šola za učenca, ki se izobražuje na domu:

- ob začetku šolskega leta staršem predstavi cilje, standarde znanja, kriterije ocenjevanja in pogoje za napredovanje v naslednji razred,
- starše sproti obvešča o rokih in načinu izvedbe ocenjevanja znanja učenca in izvede izpite v rokih, ki so določeni s pravilnikom, ki ureja šolski koledar,
- izvaja dodatno strokovno pomoč v skladu z odločbo o usmeritvi,
- omogoči izposojlo učbenikov iz učbeniškega sklada,
- omogoči opravljanje teoretičnega in praktičnega dela kolesarskega izpita.

Šola skupaj z učiteljem za izobraževanje na domu v skladu z določbami zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, pripravi individualiziran program, v katerem določi način, razporeditev in obseg neposrednega opravljanja vzgojno izobraževalnega dela učitelja za izobraževanje na domu.

Za učenca, ki se izobražuje na domu, se znanje ocenjuje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega izobraževalnega programa osnovne šole, v katerega je usmerjen.

Učenec, ki se izobražuje na domu, se je dolžan udeležiti ocenjevanja znanja, ki je določeno v skladu s tem zakonom in podzakonskimi akti. Ocenjevanje znanja poteka na osnovni šoli, v katero je učenec vpisan. Znanje učenca oceni izpitna komisija.

Ocenjevanje znanja se za učence, ki se izobražujejo na domu, opravlja v rokih, določenih s pravilnikom, ki ureja šolski koledar za osnovne šole, lahko pa se opravlja tudi predhodno ali v dveh delih, in sicer v rokih, ki jih na predlog strokovne skupine, ki pripravlja in spremlja individualizirani program učenca, določi ravnatelj.

Če učenec, ki se izobražuje na domu, ne doseže minimalnih standardov znanja oziroma je negativno ocenjen pri posameznem predmetu, ima pravico do ponovnega ocenjevanja znanja pred začetkom naslednjega šolskega leta.

Če učenec ponovnega ocenjevanja znanja ne opravi uspešno, mora v naslednjem šolskem letu nadaljevati osnovnošolsko izobraževanje v šoli. Če učenec 9. razreda ponovnega ocenjevanja ne opravi uspešno, lahko 9. razred ponavlja ali opravlja popravni izpit.

(B)

Nacionalno preverjanje znanja se za učence, ki se izobražujejo na domu, opravlja v skladu z 64. oziroma 67. členom tega zakona.

Osnovna šola, v katero je učenec vpisan, izda učencu spričevalo o končanem razredu oziroma zaključno spričevalo. Spričevalo je javna listina.

Pri izdajanju spričeval se uporabljajo določbe od 83. do 87. člena tega zakona.

Znanje učenca, ki se izobražuje po posebnem programu vzgoje in izobraževanja za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, se preverja kot napredovanje po operativnih ciljih iz individualiziranega programa s področja razvijanja samostojnosti, splošne poučenosti in enega izbranega področja iz obveznega dela programa.

Za učenca, ki je v skladu z zakonom, ki ureja celostno obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju, nameščen v strokovni center, strokovna skupina v individualiziranem programu opredeli, da se učenec lahko izobražuje na domu. V tem primeru se učenec izobražuje v strokovnem centru, ocenjevanje znanja pa se izvaja v šoli, v katero je učenec vpisan.

Postopek uveljavljanja pravice do izobraževanja na domu in financiranje izobraževanja na domu minister uredi s pravilnikom.

92.b člen (fleksibilne oblike izobraževanja za učence s posebnimi potrebami)

Učencu s posebnimi potrebami, ki ima življenjsko ogrožujoče zdravstvene težave oziroma zdravstvene omejitve in zaradi teh ne more redno sodelovati pri pouku v šoli, se z odločbo o usmeritvi omogoči fleksibilne oblike izobraževanja v šoli, na domu ali na daljavo.

Fizična pomoč se zagotovi v šoli, starši zagotovijo učitelja za izobraževanje na domu.

Postopek uveljavljanja pravice do fleksibilnih oblik izobraževanja in financiranje minister uredi s pravilnikom.«.

37. člen

V 95. členu se v prvem odstavku 1. točka spremeni tako, da se glasi:

»zbirko podatkov o otrocih, vpisanih v osnovno šolo, o učencih, vključenih v osnovno šolo, in njihovih starših,«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Zbirka podatkov iz 1. točke prejšnjega odstavka obsega:

- podatke o otroku, učencu: ime in priimek ter EMŠO, spol, datum, kraj in državo rojstva, prebivališče in državljanstvo, zdravstvene posebnosti, katerih poznavanje je nujno za učenčevo varnost in za delo z učencem in
- podatke o starših: ime in priimek, naslov prebivališča, telefonska številka, na katero je mogoče posredovati nujna sporočila v času, ko je učenec v šoli, e-naslov in davčna številka.«.

V desetem odstavku se šesta alineja spremeni tako, da se glasi:

(B)

»-zaključne ocene učenca pri posameznih predmetih v 3., 6. in 9. razredu, pri predmetih tehnika in tehnologija ter domovinska in državljanska kultura in etika pa zaključni oceni iz 8. razreda.«.

38. člen

Besedilo 97. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Osebnih podatki učencev iz zbirk podatkov iz 95. člena se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za potrebe obveznega izobraževanja in posredujejo ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, za izvajanje z zakonom določenih nalog, ter Državnemu izpitnemu centru za izvajanje, analize in razvoj nacionalnega preverjanja znanja.

Podatkov in analiz podatkov iz evidence iz desetega odstavka 95. člena tega zakona ne sme nihče obdelovati, uporabljati in objavljati za namen razvrščanja šol.

Državni izpitni center na zahtevo ministra, pristojnega za šolstvo, ministrstvu posreduje anonimizirane podatke in anonimizirane analize podatkov iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona z razkrito identiteto šol. Podatke ali analize podatkov lahko ministrstvo in Državni izpitni center uporabljata izključno za namene ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v vzgoji in izobraževanju ter ministrstvo uporablja za načrtovanje ukrepov na področju vzgoje in izobraževanja.

Ministrstvo in Državni izpitni center podatkov in analiz podatkov iz evidence iz desetega odstavka 95. člena tega zakona za eno ali več šol z razkrito identiteto ne smeta posredovati in objavljati.

Državni izpitni center, ne glede na prejšnji odstavek, podatke za posamezno šolo iz evidence iz desetega odstavka 95. člena tega zakona posreduje podatke le tej šoli.

Državni izpitni center lahko anonimizirane podatke ali anonimizirane analize podatkov iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona posreduje za potrebe in namen znanstveno-raziskovalnega dela.

Državni izpitni center lahko ob izvajanju nacionalnega preverjanja znanja, s soglasjem staršev, zbira dodatne sistemsko relevantne podatke z vprašalniki za učence, pri čemer za zbiranje soglasij uporabi podatke iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona. Podatki, zbrani z vprašalniki se po povezavi s podatki iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona obdelujejo v anonimizirani obliki.

Podatki in analize podatkov iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona, ki bi lahko razkrili identiteto učencev ali šol, niso informacije javnega značaja.«.

39. člen

V 102. členu se v drugem odstavku tretja alineja spremeni tako, da se glasi:

»- izobraževanje njihovega otroka na domu ne poteka v skladu z 88., 89., 90., 91., 92.a in 92.b členom tega zakona, če gre za razloge na strani staršev.«.

40. člen

(B)

Za 102. členom se doda nov 102.a člen, ki se glasi:

»102.a člen

(globo za prekrške zaradi nedovoljene uporabe podatkov nacionalnega preverjanja znanja)

Z globo od 600 do 3.000 eurov se kaznuje posameznik, z globo od 1.000 do 60.000 eurov samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, z globo od 5.000 do 100.000 eurov pravna oseba, z globo od 10.000 do 300.000 eurov, če se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, in z globo od 2.000 do 10.000 eurov odgovorno osebo pravne osebe ali odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in za odgovorno osebo v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, če posreduje, objavlja ali uporablja podatke o nacionalnem preverjanju znanja v nasprotju s 97. členom tega zakona.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

41. člen

(izvajanje drugega tujega jezika in razširjenega programa)

Osnovne šole, ki v šolskem letu 2023/2024 že izvajajo drugi tuji jezik kot obvezni predmet na podlagi sklepa ministra, v šolskem letu 2024/2025 nadaljujejo z izvajanjem drugega tujega jezika kot obveznega predmeta v 7., 8. in 9. razredu.

Osnovne šole, ki v šolskem letu 2023/2024 že izvajajo razširjeni program na podlagi sklepa ministra, v šolskem letu 2024/2025 nadaljujejo z izvajanjem razširjenega programa od 1. do 9. razreda.

V šolskem letu 2028/2029 se začne izvajati drugi tuji jezik kot obvezni predmet za učence 7., 8. in 9. razreda in razširjeni program za učence od 1. do 9. razreda.

42. člen

(postopno uvajanje drugega tujega jezika in razširjenega programa)

Drugi tuji jezik kot obvezni predmet in razširjeni program se uvajata postopoma.

Postopno uvajanje drugega tujega jezika kot obveznega predmeta se za učence 7. razreda in postopno uvajanje razširjenega programa se začneta izvajati 1. septembra 2024. Uvajanje se nadaljuje v šolskih letih 2025/2026, 2026/2027 in 2027/2028.

Načrt in pogoje uvajanja podrobneje določi minister najkasneje do konca februarja 2024.

43. člen

(izobraževanje na domu)

Za učence, ki se v šolskem letu 2023/2024 izobražujejo na domu, se uporabljajo določbe Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16-ZOFVI-K).

(B)

Za učence, ki se bodo izobraževali na domu v šolskem letu 2024/2025, se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo izobraževanje učencev na domu. Starši morajo o izobraževanju na domu obvestiti šolo najkasneje do 16. avgusta 2024.

Za učence s posebnimi potrebami, ki se na podlagi odločbe o usmeritvi izobražujejo na domu, se določbe tega zakona, ki urejajo izobraževanje učencev s posebnimi potrebami na domu, začnejo uporabljati s 1. septembrom 2024 ne glede na to, kdaj je bila odločba o usmeritvi izdana.

44. člen (podzakonski predpisi)

Podzakonske predpise po tem zakonu sprejme minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Do uveljavitve predpisov iz prejšnjega stavka se uporabljajo do sedaj veljavni izvršilni predpisi, razen določb, ki so v nasprotju s tem zakonom.

45. člen (veljavnost in uporaba zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2024.

Do začetka uporabe določb tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16-ZOFVI-K).

(B)

II. OBRAZLOŽITVE K ČLENOM

K 1. členu:

Člen določa, da imajo starši pravico izbrati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok v javni ali zasebni šoli ali kot izobraževanje na domu. Glede vključevanja v javno oziroma zasebno šolo velja, da se učenci vključujejo v šolo, ki izvaja javnoveljavni program osnovne šole. Veljavno zakonsko določbo je treba povezovati z določbami Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki določajo pogoje za sprejemanje javnoveljavnih programov javnih in zasebnih šol. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 9. členu določa programe, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba. Osnovna šola izdaja učencem spričevala, ki so javne listine, na podlagi le-teh pa je mogoče nadaljnje izobraževanje. Poleg javnih in zasebnih osnovnih šol na ozemlju Republike Slovenije delujejo tudi mednarodne šole. Zasebnim šolam, ki v Republiki Sloveniji izvajajo mednarodne programe v tujem jeziku, daje pravno podlago Zakon o izvajanju mednarodnih programov s področja vzgoje in izobraževanja, da se vpišejo v register zasebnih vrtcev in šol, ki izvajajo mednarodne programe, s tem pa tudi podlago za šolanje šoloobveznih otrok v teh programih. Vključitev oziroma prepis otroka, ki dejansko prebiva v Republiki Sloveniji, na šolo, ki ni v razvidu oziroma registru, ni možen. Tudi če starši za obliko izobraževanja izberejo izobraževanje na domu, se otrok ne more izpisati iz osnovne šole, v katero je vpisan in je dolžan opraviti vse zakonske obveznosti, ki so določene za izbrano obliko izobraževanja. Starši sicer lahko vzporedno omogočijo svojemu otroku izobraževanje na kateri koli izobraževalni instituciji, pri čemer pa otrok ostane vpisan v osnovno šolo in izpolnjuje s tem povezane obveznosti. Starši morajo skladno s 4. členom zakona zagotoviti, da njihov otrok izpolni osnovnošolsko obveznost. V izogib nejasnostim, v katere javne in zasebne šole se lahko vpišejo šoloobvezni otroci, se člen dopolni z določilom, da to velja za šole, ki izvajajo javnoveljavni program osnovne šole in so vpisane bodisi v razvid bodisi register pri ministrstvu.

K 2. členu:

Zaradi uvedbe razširjenega programa, ki temelji na kurikularnem dokumentu ZRSŠ, se termin »dodatni pouk« ne uporablja več, saj se izobraževanje nadarjenih učencev izvaja v okviru novih področij razširjenega programa.

K 3. členu:

Zaradi uvedbe razširjenega programa, ki temelji na kurikularnem dokumentu ZRSŠ, se termin »dopolnilni pouk« ne uporablja več, saj se izobraževanje učencev z učnimi težavami izvaja v okviru novih področij razširjenega programa.

K 4. členu:

Strokovne podlage za pripravo sistemskih in normativnih sprememb za uvedbo novega koncepta razširjenega programa osnovne šole (ZRSŠ, 2022) podrobneje utemeljujejo uvedbo dveh tujih jezikov v obveznem programu. V ZOsn v okviru obveznega programa osnovnošolskega programa umeščamo poleg drugih obveznih predmetov pouk tujega jezika od 1. do 9. razreda, ter pouk drugega tujega jezika v 7., 8. in 9. razred. Prvi tuji jezik (angleščina ali nemščina) se kot obvezni predmet uvede v 1. razred osnovne šole, drugi tuji jezik kot obvezni predmet pa se uvede v 7., 8. in 9. razred osnovne šole. Nabor jezikov kot drugi tuj jezik je angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina, hrvaščina, španščina,

(B)

ruščina in madžarščina. Pri naboru jezikov so bili upoštevani 3 kriteriji: sosedski jeziki, delovna jezika EU ter jeziki na maturi. Poleg navedenega šola v okviru razširjenega programa za učence od 4. do 6. razreda šola izvaja dejavnosti pouka tujega jezika. Najnovejše raziskave (ZRSS, 2022) s področja razvojne psihologije, psiholingvistike, sociolingvistike in jezikoslovja podpirajo uvajanje tujih jezikov v čim zgodnejše otroštvo, ki daje temelj vsem področjem učenja. Mlajši učenci so radovednejši, dodatnega jezika se učijo podobno kot domačega jezika (materinščine), njihov odnos do napak je bistveno drugačen, kot je to kasneje, učenje dodatnega jezika pa ima tudi mnoge kognitivne prednosti. Z uvedbo drugega tujega jezika kot obveznega predmeta se zagotavlja vsem učencem enake možnosti za učenje in znanje drugega tujega jezika. Motivacija učencev za učenje dodatnega jezika je zaradi umestitve v obvezni predmetnik večja. Umeščenost ur pouka v obveznem delu omogoča bolj kakovostno učenje in s tem doseganje višje ravni znanja. Učenci po končani osnovni šoli nadaljujejo z učenjem drugega tujega jezika v srednješolskih programih, ki imajo v svojih predmetnikih drugi tuji jezik. Standard po končani osnovni šoli zagotovi nadaljevalno (in ne več začetno) učenje v srednji šoli, kar hkrati omogoča doseganje višje ravni znanja ob koncu srednješolskega izobraževanja.

Za uspešno vključevanje gluhih in naglušnih otrok in mladostnikov v vzgojno-izobraževalni sistem in kasneje v poklicno in družbeno dejavno življenje mora posameznik pridobiti ustrezne govorno-jezikovne in komunikacijske spretnosti. Zato se morajo gluhi otroci naučiti učinkovito uporabljati jezik – tako slovenski jezik kot tudi slovenski znakovni jezik, ki je njihov jezik sporazumevanja oziroma naravni jezik gluhih oseb. Iz raziskav in literature s področja razvoja govornega in znakovnega jezika izhaja, da višja kompetentnost v znakovnem jeziku napoveduje višjo kompetentnost v pismenosti in da ima zgodnejši dostop do znakovnega jezika pozitiven učinek na otrokov jezikovni, kognitivni in socialni razvoj. Bistveno je, da je otrok izpostavljen zadostnemu jezikovnemu izkustvu, ki ga lahko zaznava, že od rojstva naprej – in kontinuirano vsa leta izobraževanja. Jezikovni razvoj gluhih, izbira in način usvajanja prvega jezika ter način sporazumevanja so odvisni od mnogih dejavnikov (npr. staršev, stopnje okvare sluha, uporaba pripomočkov, rehabilitacije). Gluhi svoj naravni jezik pogosto usvojijo kasneje kot slišišči vrstniki. Pri usvajanju slovenskega govornega jezika kot prvega ali drugega jezika se gluhi otroci pogosto srečujejo z resnimi oziroma nepremostljivimi težavami. Zato je nujno, da se v izobraževanje učencev, uporabnikov slovenskega znakovnega jezika umesti obvezno učenje tega jezika.

Državni zbor RS je junija 2021 pravico do svobodne uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika, do svobodne uporabe italijanskega oziroma madžarskega znakovnega jezika na območju občin, kjer sta uradna jezika tudi italijanščina ali madžarščina ter do svobodne uporabe in razvoja jezika gluhoslepih umestil v Ustavo Republike Slovenije. Pravica uporabe slovenskega znakovnega jezika, ki se uresničuje z uveljavljanjem pravice do tolmača za znakovni jezik, pa je določena z Zakonom o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Gluhim in naglušnim otrokom, ki se sporazumevajo v slovenskem znakovnem jeziku, se na podlagi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1) prizna tudi pravica do tolmača slovenskega znakovnega jezika. Ure tolmačenja se opredelijo v individualiziranem programu

K 5. členu:

Zaradi uvajanja koncepta razširjenega programa se vsebina člena v celoti spremeni. Nov koncept predvideva tri vsebinska področja: področje gibanja in zdravja za dobro psihično in fizično počutje, področje kulture in tradicije ter področje vsebin iz življenja in dela osnovne šole, v okviru katerih se izvajajo dosednji elementi razširjenega programa (podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni in dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in pouk neobveznih izbirnih predmetov). Obseg razširjenega programa se konkretnije določi z normativi in standardi, šola pa izvajanje razširjenega programa opredeli z letnim delovnim načrtom. Koncept predvideva izvajanje razširjenega programa pred začetkom in po zaključku obveznega programa. Šola pa lahko izvaja razširjeni program tudi med potekom razširjenega programa pod pogojem, da so v razširjeni program vključeni vsi učenci oddelka. Zaradi potrebnega jutranjega varstva učencev prvega razreda mora šola ta del razširjenega programa

(B)

obvezno ponuditi. Zaradi zagotavljanja dosedanjega podaljšanega bivanja se po končanem obveznem programu obvezno izvaja razširjeni program za učence od 1. do 5. razreda. Ostaja določilo, da se v razširjeni program učenci vključujejo prostovoljno.

K 6. členu:

Ker se razširjeni program ne deli več na elemente temveč, obstaja le nova delitev na vsebinska področja, postanejo člani od 20.a do 25 neaktualni in se črtajo.

K 7. členu:

Zaradi uvedbe novega koncepta razširjenega programa se člen posodobi. Dosedanja navedba elementov razširjenega programa (interesne in druge dejavnosti) se uskladi z novim 20. členom oziroma z novim konceptom razširjenega programa.

K 8. členu:

Gre za redakcijski popravek pri poimenovanju programa, ki se pravilno glasi posebni program vzgoje in izobraževanja.

K 9. členu:

Zaradi uvedbe obveznega drugega tujega jezika se poveča tedenska obveznost učencev v tretjem vzgojno- izobraževalnem obdobju in sicer v obsegu ene ure več. To pomeni, da bo po novem tedenska obveznost učencev v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju znašala 31 ur, na narodno mešanih območjih pa 33 ur.

Za učence v prvega razreda se zaradi uvedbe obveznega prvega tujega jezika poveča tedensko število ur po obveznem programu predmetnika iz 20 na 22 ur, na narodno mešanih območjih pa z 22 na 24 ur oziroma v dvojezičnih šolah lahko na 25 ur, kar pa ne vpliva na maksimalno tedensko obveznost učencev v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju.

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju ni sprememb v tedenski obveznosti učencev.

K 10. členu:

Zakoni, ki urejajo vzgojo in izobraževanje imajo svoj red: temeljni ali krovni zakon, ki ureja organizacijo in financiranje celotnega področja vzgoje in izobraževanja – ZOFVI in področni zakoni, ki urejajo vsak svoje vzgojno-izobraževalno področje v skladu s 1. členom ZOFVI glede na specifikke vsebin in ciljne uporabnike posameznega vzgojno-izobraževalnega področja.

Upoštevajoč to ureditev so tudi strokovni delavci, vključno s pogoji, ki jih morajo izpolnjevati, proceduro določanja teh pogojev, njihovo delovno in učno obveznostjo, možnimi delovnopravnimi odnosi in njihovim pravicam, ki iz tega izhajajo urejeni z ZOFVI.

38. člen ZOsn tako ni namenjen urejanju pogojev za strokovne delavce, ki izvajajo izobraževalni program osnovne šole, saj to že določa ZOFVI s tretjim odstavkom 92. člena, 94. in 100. členom, kot to ZOFVI ureja za malodane vse strokovne delavce na področju vzgoje in izobraževanja. 38. člen ZOsn v bistvu določa organizacijo in izvedbo pouka izobraževalnega programa osnovne šole, vendar je to ne

(B)

povsem jasno in povzročajoč nesporazume urejeno skozi pedagoški kader z neformalnim izrazoslovjem, ki nima niti strokovne niti pravne podlage.

V nadaljevanju predlagana sprememba 38. člena ZOsn je namenjena temu, da se enoznačno določi možnosti in razsežnosti organizacije in izvajanja izobraževalnega programa osnovne šole skozi celoten kurikulum in po posameznih obdobjih, pri čemer v normo niti neposredno niti posredno ne vključuje pogojev za strokovne delavce. Tako je namen pravne norme 38. člena ZOsn jasen, bolj očiten, predvsem pa ne povzroča nesmiselnega podvajanja in nejasnosti v odnosu do 94. člena ZOFVI, ki je očitno namenjen urejanju pogojev o izobrazbi strokovnih delavcev v osnovni šoli. Hkrati predlagamo pregled in pripravo ustrezne obličnosti znanj, ki jih morajo imeti izvajalci izobraževalnega programa osnovne šole kot zakonsko določene sestavine izobraževalnega programa.

Izkušnje iz minulega obdobja so terjale drugačen način izobraževanja, pri čemer se je uveljavilo izobraževanje na daljavo. V času epidemije je bil način izobraževanja odvisen od interventne zakonodaje. Z novim členom bodo šole v primeru izrednih okoliščin ali drugih utemeljenih razlogov lahko v soglasju z ministrstvom same organizirale izobraževanje na daljavo. To je mišljeno za primere, ko se izredne razmere zgodijo na posamezni šoli. Gre za urgentno nujno rešitev v sili razmer posamezne šole.

V primeru višje sile kot na primer epidemije ali druge naravne nesreče, ki se zgodi na posameznem območju države ali pa na celotnem ozemlju države, minister pristojen za šolstvo s sklepom odloči o izobraževanju na daljavo. Sklep se objavi v Uradnem listu RS.

K 11. členu:

Obstoječi deveti odstavek 38. člena je brez pomena, saj v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja zasebne šole ne izvajajo niti prilagojenega izobraževalnega programa za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami niti posebnega programa vzgoje in izobraževanja za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami.

K 12. členu:

Gre za redakcijski popravek, v veljavnem zakonu je bil 41. člen predhodno že črtan.

K 13. členu:

Predlagana sprememba namesto termina "prestop" na drugo šolo uporablja termin "prepis" na drugo šolo. Gre za ustrežnejše poimenovanje, ta terminologija se uporablja tudi v Uredbi o merilih za oblikovanje javne mreže osnovnih šol, javne mreže osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter javne mreže glasbenih šol. Le-ta tudi podrobneje opredeljuje način in pogoje za prepis učenca na drugo šolo.

K 14. členu:

Doda se nov tretji odstavek člena, ki se navezuje na prenovljeni koncept, ki predvideva, da se morajo učenci priseljenci, katerih materni jezik ni slovenski, ob vključitvi v slovensko osnovno šolo nujno udeležiti začetnega pouka slovenščine. Gre za primarni poudarek na čim hitrejšem jezikovnem opolnomočenju teh učencev, saj zaradi nepoznavanja učnega jezika ne morejo slediti pouku. Predvideno je postopno vključevanje učencev priseljencev iz drugih držav k obveznemu programu. Zaradi hkratne integracije in socializacije pa so na začetku vključeni k predmetom, ki so v manjši meri vezani na komunikacijo z golj v učnem jeziku (šport, likovna umetnost, tehnika - praktične veščine). Ob

(B)

predvidenem večjem številu tedenskih dodatnih ur slovenščine bi bili učenci lahko tudi preobremenjeni, če bi bili že na začetku vključeni v celotni obvezni program.

K 15. členu:

S predlogom zakona se po novem uvaja drugačen koncept prilagajanja šolskih obveznosti. Za razliko od sedanje ureditve šola ne podeljuje statusa učenca športnika oziroma umetnika, temveč na podlagi izkazanih potrdil in dosežkov učencu lahko omogoči prilagajanje šolskih obveznosti. V tem delu se ureditev ne spreminja, saj bo šola s starši sklenila dogovor, s katerim se bodo podrobneje opredelile prilagoditve šolskih obveznosti. Z dogovorom se bo učencu prilagodilo zlasti: čas upravičene odsotnosti od pouka in drugih oblik organiziranega dela; obveznosti učenca pri pouku in drugih oblikah organiziranega dela (vaje, seminarske naloge, obvezne izbirne vsebine, strokovne ekskurzije in drugo); načini in roki za ocenjevanje znanja oziroma izpolnjevanje drugih obveznosti; možnosti za opravljanje predmetnega izpita, če je neocenjen iz posameznih predmetov in druge medsebojne pravice in obveznosti. Učencu se šolske obveznosti praviloma prilagodijo tako, da jih lahko opravi v posameznem ocenjevalnem obdobju.

Po novem se lahko šolske obveznosti prilagodijo trem skupinam učencev, in sicer:

- učencem, ki se vzporedno izobražujejo v glasbenih šolah, ki izvajajo javno veljavne programe, in so osvojili 1. do 3. mesto na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski dosežek mednarodne vrednosti s področja glasbenega in plesnega izobraževanja;
- učencem, ki so osvojili 1. do 3. mesto na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski umetniški dosežek mednarodne vrednosti s področja umetnosti, na katerem delujejo;
- učencem 7., 8. in 9. razreda, ki imajo v skladu s predpisi s področja športa status športnika in so osvojili 1. do 3. mesto na državnem prvenstvu v individualnih športnih panogah oziroma so državni prvaki v kolektivnih športnih panogah.

Za pridobitev pravice do prilagoditev šolskih obveznosti starši zaprosijo s pisno vlogo, ki ji priložijo ustrezna dokazila, s katerimi izkazujejo izpolnjevanje zahtevanih pogojev. Vlogo je potrebno vložiti do 30. septembra za tekoče šolsko leto, iz utemeljenih razlogov pa lahko tudi med šolskim letom. O vlogi za pridobitev pravice do prilagoditev odloči ravnatelj. Predhodno si pridobi mnenje razrednika in oddelčnega učiteljskega zbora. Odločba o pridobitvi pravice do prilagoditev velja največ eno šolsko leto. Zakon ureja tudi možnost mirovanja prilagoditev šolskih obveznosti in pogoje za odvzem le-teh.

Določbe v zvezi z načinom uveljavljanja pravice do prilagoditev šolskih obveznosti (rok, predložitev dokazil, odločanje...) veljajo za vse tri skupine učencev.

Glede na to, da bodo po novem prilagoditve šolskih obveznosti (pogoji, način in postopek) celovito urejene na zakonski ravni, ni več razlogov za interna šolska pravila.

Po novem je v predlogu zakona posebej določena skupina učencev, ki se vzporedno izobražujejo v glasbeni šoli, ki izvaja javno veljavni program. Do sedaj so bili ti učenci zajeti v skupino učencev s statusom mladega umetnika. Določen je pogoj, da ti učenci dosežajo najvišja mesta na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski dosežek mednarodne vrednosti s področja glasbenega in plesnega izobraževanja. Merilo za pridobitev pravice do prilagoditve šolskih obveznosti se uskladi z 18. členom Pravilnika o izvajanju pouka v glasbenih šolah, ki govori o merilu za izvajanje dodatnega pouka. Učenec mora tako

(B)

za pridobitev pravice do prilagoditve šolskih obveznosti pridobiti potrdilo glasbene šole, ki jo obiskuje, da mu pripada pravica do dodatnega pouka po 18. členu Pravilnika o izvajanju pouka v glasbenih šolah.

Po sedanji ureditvi status učenca perspektivnega mladega umetnika lahko pridobi učenec, ki se udeležuje državnih tekmovanj s področja umetnosti. Status učenca vrhunskega mladega umetnika lahko pridobi učenec, ki dosega najvišja mesta oziroma nagrade na državnih tekmovanjih s področja umetnosti. Predlog zakona predvideva, da se šolske obveznosti lahko prilagodijo tudi učencem, ki dosegajo najvišja mesta na referenčnih državnih oziroma nacionalnih tekmovanjih oziroma mednarodnih tekmovanjih oziroma učencem, ki dosežejo vrhunski umetniški dosežek mednarodne vrednosti s področja umetnosti, na katerem delujejo.

Zakon o športu (ZŠpo-1) je z dnem uveljavitve, 24. junija 2017, v 1. točki 1. odstavka 35. člena določil, da imajo športniki pravico do prilagoditve šolskih obveznosti v obsegu in na način, ki se določita s predpisi, ki urejajo področje vzgoje in izobraževanja. ZŠpo-1 v 32. členu določa, da se posameznik registrira kot športnik, če je star najmanj 12 let, je član športnega društva, ki je včlanjeno v nacionalno panožno športno zvezo ali Zvezo za šport invalidov – Paralimpijski komite, in ima s strani Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez (v nadaljevanju OKS-ZŠZ) potrjen nastop na tekmovanju uradnega tekmovalnega sistema ter je vpisan v evidenco registriranih in kategoriziranih športnikov. Zakon o osnovni šoli (ZOsn) v 1. odstavku 51. člena določa, da lahko status učenca perspektivnega športnika pridobi učenec, ki je registriran pri nacionalni panožni športni zvezi in tekmuje v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih zvez. Določba ZOsn v povezavi z določbo ZŠpo-1 pomeni, da je učenec registriran športnik, kar dokazuje s potrdilom o vpisu v evidenco registriranih in kategoriziranih športnikov, ki jo vodi OKS-ZŠZ. Nadalje ZOsn v 2. odstavku 51. člena določa, da lahko status učenca vrhunskega športnika pridobi učenec, ki doseže vrhunski športni dosežek mednarodne vrednosti. 33. člen ZŠpo-1 določa, da mora biti športnik star vsaj 14 let, da se ga, glede na njegov dosežen rezultat, razvrsti v naziv mladinskega, državnega perspektivnega, mednarodnega, svetovnega ali olimpijskega razreda. V skladu z 18. točko 2. člena ZŠpo-1 je vrhunski športnik, športnik mednarodnega, svetovnega ali olimpijskega razreda, ki je dosegel vrhunski rezultat na mednarodnem tekmovanju v absolutni starostni kategoriji in je vpisan v evidenco registriranih in kategoriziranih športnikov kot vrhunski športnik. Iz določb ZŠpo-1 tako izhaja, da učenci v osnovni šoli ne morejo pridobiti statusa vrhunskega športnika, saj še ne tekmujejo na mednarodnih tekmovanjih v absolutni starostni kategoriji (tj. članski kategoriji). Glede na navedeno je treba določbe ZOsn uskladiti z določbami ZŠpo-1.

K 16. členu:

Predlaga se črtanje tretjega odstavka 55. člena, ki določa, da učenec, ki v devetih letih ni končal osnovnošolskega izobraževanja, obdrži status učenca tudi, če nadaljuje šolanje kot odrasel.

Veljavni Zakon o osnovni šoli določa, da učenec zaključi osnovnošolsko izobraževanje, ko uspešno konča deveti razred. Zakon določa tudi, da učenec izpolni osnovnošolsko obveznost po devetih letih izobraževanja.

Če učenec osnovne šole ni uspešno zaključil, ima pa izpolnjeno osnovnošolsko obveznost, lahko po Zakonu o izobraževanju odraslih osnovnošolsko izobraževanje nadaljuje kot odrasel. V kolikor oseba nadaljuje osnovnošolsko izobraževanje kot odrasel, ima po Zakonu o izobraževanju odraslih status udeleženca izobraževanja odraslih, 3. člen tega zakona pa odkazuje tudi na področno zakonodajo, ki ureja njegove pravice. Vsled temu ne more imeti tudi statusa učenca po Zakonu o osnovni šoli.

(B)

K 17. členu:

Podvajanje pravic iz javnih sredstev je bil razlog, da je bila določba desetega odstavka 56. člena veljavnega Zakona o osnovni šoli opredeljena v zakonu o osnovni šoli Učenci starejši od 18. let so prejemniki nadomestil za invalidnost, ki je namenjena preživljanju ter varstvu in oskrbi odrasle invalidne osebe. Po mnenju Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je, da se v danem primeru pravice iz različnih zakonov iz javnih sredstev, ne podvajajo, saj po zakonodaji, ki ureja socialno vključevanje invalidov (po starem družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb) ne zagotavlja brezplačnih prevozov v času šolanja. Na spornost določbe opozarja tudi Varuh človekovih pravic. Upravno sodišče Republike Slovenije je novembra 2015 v primeru glede tožbe stranke zoper odločbo ene od občinskih uprav zaradi pravice do brezplačnega prevoza otroka s posebnimi potrebami, starejšega od 18. let, vključenega v posebni program vzgoje in izobraževanja, izdalo precedenčno sodbo (pod opr. št. I U 1572/2015-5), s katero je odločilo, da se tožbi stranke ugodi

K 18. členu:

Določbo 60.a člena zakona je bilo treba aktualizirati oziroma uskladiti z obstoječo zakonodajo oziroma s predlogi iz te novele. Po novem se bo glede na spremembo 48. člena zakona uporabljal termin "prepis" namesto "prestop". Glede na to, da v osnovni šoli ni več statusa učenca, ki se vzporedno izobražuje, je ta del treba črtati. Ker po novelirani določbi 51. člena ni več dodeljevanja statusa učenca športnika oziroma umetnika, temveč se odloča o prilagajanju šolskih obveznosti, je treba uskladiti ta zapis. Odločanje v upravnem postopku se še vedno ohranja za subvencioniranje šole v naravi, dočim za subvencionirano šolsko prehrano odločajo centri za socialno delo v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Učbeniki so za vse učence brezplačni, zato individualnih subvencij ni več in ni potrebe po odločanju glede te pravice.

K 19. členu:

Dodaja se natančnejši zapis, ki opredeljuje, v katerih primerih odloča pritožbena komisija.

K 20. členu:

Obstoječi zakon določa, da šola učence 6. in 9. razreda o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja obvesti s posebnim obvestilom kot prilogo k spričevalu. S predlagano spremembo se dosežki učenca in državna povprečja pri nacionalnem preverjanju znanja v obliki odstotnih točk v 3. in 6. razredu zapišejo v obvestilo o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja, v 9. razredu pa v zaključno spričevalo osnovne šole. Utemeljitev spremembe izhaja iz mnenj ravnateljev in Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, da bi navedena sprememba prispevala k resnejšemu pristopu in motivaciji učencev 9. razreda in povečala zanimanje staršev za izkazano znanje učencev pri nacionalnem preverjanju znanja.

K 21. členu:

Nacionalno preverjanje znanja se s spremembo 64. člena uvaja tudi v 3. razred. Učiteljem predstavlja izhodišče za nadaljnje načrtovanje dejavnosti in izboljševanje kakovosti pouka, sistemu pa zagotavlja dodatne oziroma povratne informacije o tem, kako deluje vzgojno-izobraževalni sistem že od 3. razreda dalje. S tem se izpolnjuje temeljni pogoj za učinkovito doseganje zastavljenih ciljev, to je kakovostnega poučevanja, učenja in znanja.

(B)

Z uvedbo nacionalnega preverjanja znanja v 3. razredu se bo spremljalo napredek učencev, saj bodo rezultati primerjani z rezultati NPZ iz učnega jezika in matematike v 6. razredu.

Povečanje števila predmetov, ki jih izbere minister, in sicer s štiri na pet, izhaja iz dejstva, da sta slovenščina/italijanščina kot drugi jezik oziroma jezik okolja na narodno mešanem območju slovenske Istre edina obvezna predmeta v 8. in 9. razredu osnovne šole, ki še nista bila izbrana za nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu osnovne šole. Posledično nimamo vpogleda v jezikovne kompetence dvojezičnih otrok, ki so vključeni v slovenske in italijanske šole na narodnostno mešanem področju slovenske Istre. Namen izvedbe NPZ iz slovenščine/italijanščine kot drugega jezika je celovit vpogled v dosežene cilje in standarde, zapisane v učnih načrtih ter spremljanje dosežkov kot pomembno izhodišče za nadaljnje načrtovanje aktivnosti za učenca, učitelja, starše in sistem.

Prostovoljno opravljanje nacionalnega preverjanja znanja učencev priseljencev tudi v drugem šolskem letu temelji na izsledkih nacionalne evalvacijske študije z naslovom Evalvacija modelov učenja in poučevanja slovenščine kot drugega jezika za učence in dijake, ki jim slovenščina ni materni jezik (2021), ki ugotavlja jezikovne ovire učencev priseljencev več let po vključitvi v slovenski osnovnošolski sistem.

K 22. členu:

Obstoječi zakon določa, da so dosežki nacionalnega preverjanja znanja dodatna informacija o znanju učencev.

Zakon o gimnazijah v 15. členu in Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju v 30. členu določata, da merila za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa določi minister na predlog pristojnega strokovnega sveta. Trenutno so v veljavi Merila za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega in tehniškega izobraževanja ter gimnazij iz leta 2008, ki določajo, da se v primeru omejitve vpisa v srednje šole kandidati izberejo na podlagi točk, ki jih zberejo kot seštevek ocen vseh obveznih predmetov zadnjega triletja osnovne šole. Če pa se na spodnji meji znajde več kandidatov z istim številom točk iz ocen, pa se razmejitve med temi kandidati opravi še na podlagi rezultatov, ki jih ti kandidati dosežejo pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine (oziroma madžarščine ali italijanščine kot učnega jezika) in matematike. Dosežki nacionalnega preizkusa znanja kandidata se uporabijo na podlagi predhodnega soglasja kandidata in staršev za mladoletnega kandidata.

Različni deležniki v strokovnih razpravah opozarjajo, da učenci ob sedanji formativni vlogi niso dovolj motivirani, zato je bil večkrat predlagan razmislek o selekcijski vlogi dosežkov NPZ v 9. razredu. Tudi Državna komisija je leta 2021 ponovno opozorila na pobude za spremembo določila pri NPZ v 9. razredu glede povečanja selekcijske vloge NPZ pri prehodu v srednješolsko izobraževanje (pri vpisu v srednje šole z omejitvijo vpisa). Utemeljitev spremembe izhaja iz mnenj ravnateljev in dejstva, da se na MVI zadnja leta zaradi večjih generacij devetošolcev in pritiskov za vpis na posamezne srednje šole v večjih mestih soočamo z vprašanji ustreznosti selekcijskega mehanizma ob omejitvi vpisa. Z določitvijo spremembe vpisnih pogojev ob omejitvi vpisa, tako da bi bili poleg učnega uspeha v določenem, strokovno utemeljenem deležu upoštevani tudi dosežki NPZ v 9. razredu iz učnega jezika (slovenščine, italijanščine oziroma madžarščine) in matematike bi selekcijski mehanizem lahko izboljšali.

V primeru povečanja selekcijske vloge NPZ pri prehodu v srednješolsko izobraževanje (pri vpisu v srednje šole z omejitvijo vpisa) je potrebna sprememba Meril za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega in tehniškega izobraževanja ter gimnazij.

(B)

Bela knjiga (2011) utemeljuje osnovni namen nacionalnega preverjanja znanja, ki predstavlja enega od elementov sistema zagotavljanja kakovosti in samoevalvacije šol. Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so za vsako šolo zavezujoči v tem, da mora opraviti temeljito analizo dosežkov vseh svojih učencev. Analiza dosežkov je podlaga za načrt, kako v naslednjem šolskem letu učencem pomagati do boljših dosežkov. Z vidika pravičnosti je treba izpostaviti pomen analize dosežkov pri učencih, pri katerih dosežek, na zunanjem preverjanju znanja, pomembno odstopa od šolskih ocen učenca. Nacionalno preverjanje znanja je dobro izhodišče za evalvacijo dela pri pouku in izboljševanje kakovosti osnovnošolskega izobraževanja. Tudi v skladu z Izhodišči nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (2022) je temeljni namen nacionalnega preverjanja znanja, da učenci, starši, učitelji, ravnatelji, drugi strokovni delavci šole in predstavniki edukacijske politike na ravni celotnega sistema vzgoje in izobraževanja preverimo uspešnost doseganja ciljev in standardov znanja, določenih z učnimi načrti, in na tej podlagi se ustrezno načrtuje nadaljnje vzgojno-izobraževalno delo. Dosežek posameznega učenca na nacionalnem preverjanju znanja tudi staršem omogoča predvsem dodatno informacijo, na podlagi katere lahko bolje spremljajo otrokovo šolsko delo (npr. katere vsebine učnega načrta otrok obvlada slabše, katera so njegova močna področja glede na vsebino vsakoletnega preizkusa in v primerjavi s sovrstniki v državi).

K 23. členu:

Novela zakona določa v praksi že obstoječi način izvajanja nacionalnega preverjanja znanja v prilagojenih izobraževalnih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom.

S spremembo se uvaja obvezno nacionalno preverjanje znanja za učence 6. in 9. razreda v prilagojenih izobraževalnih programih z nižjim izobrazbenim standardom. V skladu s strokovnim mnenjem Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja z nižjim izobrazbenim standardom in strokovnim mnenjem Oddelka za specialno in rehabilitacijsko pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani se za učence 6. in 9. razreda v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom uvede obvezno nacionalno preverjanje znanja. Obvezno nacionalno preverjanje znanja v 6. in 9. razredu v programu z nižjim izobrazbenim standardom bo omogočalo pridobivanje objektivnih informacij o doseženem znanju celotne populacije in posameznih skupin učencev. Z vključevanjem vseh šol in zavodov v izvedbo preverjanja se bodo lahko uresničevali cilji in načela NPZ, šolam in strokovnim delavcem bo omogočena uporaba objektivnih podatkov o dosežkih učencev v procesih evalvacije in samoevalvacije, državi in strokovnim institucijam pa s podatki podprto iskanje sistemskih rešitev na nacionalni ravni.

Izvajanje nacionalnega preverjanja znanja v 3. razredu v prilagojenih programih z nižjim izobrazbenim standardom se ne načrtuje, ker je postopek opismenjevanja učencev v teh programih zaključen šele v 6. razredu osnovne šole, zato pisnega preverjanja v 3. razredu ne bi bilo mogoče izvesti.

K 24. členu:

Šole v izvedbenem načrtu predvidijo razpored vpogledov tako, da imajo učenec in starši možnost vpogleda v preizkuse za vse preverjane predmete.

Učencem, staršem in učiteljem je v primeru domneve o napaki pri vrednotenju posameznih nalog nacionalnega preverjanja znanja dana možnost zahteve za ponovno vrednotenje teh nalog.

Ravnatelj v skladu z rokom, določenim s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju, v spletni aplikaciji Poizvedbe NPZ na eRicu vnese zahtevane podatke.

Preizkuse učencev, ki uveljavljajo možnost zahteve za ponovno vrednotenje, ponovno pregledajo ocenjevalci, imenovani s strani Državnega izpitnega centra.

(B)

Državni izpitni center v skladu s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju šoli posreduje obvestilo o morebitni spremembi dosežkov učenca, o katerem ravnatelj obvesti učenca in starše.

Po prejemu obvestila o rezultatu, zahteva za ponovno vrednotenje posameznih nalog ni več mogoča. V primeru napake pri zapisu dosežkov učenca in državnih povprečij pri nacionalnem preverjanju znanja na obvestilu o dosežkih, v 9. razredu pa v zaključnem spričevalu osnovne šole, se za popravo podatkov v obvestilu o dosežkih in zaključnem spričevalu uporabijo določbe pravilnika, ki ureja dokumentacijo v osnovni šoli.

K 25. členu:

Pravno varstvo do vpogleda v preizkuse znanja iz nacionalnega preverjanja znanja in do ponovnega vrednotenja posameznih nalog določa nov 67.a člen, zato se v 68. členu, ki določa ugovor na oceno, vsi odstavki, povezani z nacionalnim preverjanjem znanja (četrti, peti in šesti) črtajo.

K 26. členu:

V prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je bilo predvideno ponavljanje razreda le za tretji razred. Z novim določilom je ta napaka odpravljena.

Skladno s Predlogom programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja v novelo uvajamo spremembo 69. člena v delu, ki se nanaša na ocenjevanje učencev priseljencev. Iz Programa dela je razvidno, da številne prakse kažejo, da se mnogi otroci priseljenci vključujejo v vzgojno-izobraževalne zavode tudi med šolskim letom. Zanje se organizira začetno učenje slovenščine. Obstoječa praksa, rezultati projektov in raziskav (Knaflič, 1998; Brinovec in Krečan, 2010; Briški, 2010; Knez, 2016) so pokazali potrebo po sistemski ureditvi področja glede napredovanja znanja v prvem in drugem šolskem letu, saj učenci priseljenci (še posebej, če gre za neslovanske govorce in učence, ki se v šolo vključijo v drugi polovici šolskega leta) prvo šolsko leto s prisotnostjo pri rednem pouku in omejeno količino dodatnega pouka slovenščine kot drugega jezika ciljev in standardov znanja posameznega razreda ne morejo usvojiti v zadostni meri. Neocenjenost ni mogoča za učence 9. razreda, saj je pogoj za zaključek osnovnošolskega izobraževanja uspešno končan 9. razred.

K 27. členu:

Podaljšanje statusa za tri leta je omogočeno učencem, ki obiskujejo program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom. Veljavna ureditev omogoča, da učenec s posebnimi potrebami kljub zaključenem devetem razredu še tri leta obiskuje isti razred, kar ni v njegovo korist, povzroča pa tudi težave pri izdajanju spričeval in izvajanju programa. Po novem bo lahko status učenca še največ tri leta obdržal tisti učenec, ki v devetih letih ni končal osnovnošolskega izobraževanja, kar je leto več, kot imajo možnost učenci brez odločbe o usmeritvi v skladu s prvim odstavkom 55. člena zakona. Podaljšanje izobraževanja ni več vezano na ne vključitev v srednješolske izobraževalne programe. Opredelitev glede neprimerne odnosa, je podobna, kot pri ostalih učencih osnovne šole, kar je opredeljeno v 55. členu tega zakona.

K 28. členu:

Zasebna šola je dolžna med šolskim letom starše obvestiti o ocenah učenca. Prav tako mora šola obvestiti starše o dosežkih učenca in državnih povprečjih pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženih

(B)

v odstotnih točkah. S spremembo 81. člena se izenačuje položaj učencev, ki obiskujejo zasebne šole z učenci, ki so vključeni v javne osnovne šole in zasebne šole s koncesijo.

K 29. členu:

Obstoječi zakon določa, da šola učence 9. razreda o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja obvesti s posebnim obvestilom kot prilogo k spričevalu. S predlagano spremembo 84. člena se dosežki učenca in državna povprečja pri nacionalnem preverjanju znanja v obliki odstotnih točk v 9. razredu zapišejo v zaključno spričevalo osnovne šole. Utemeljitev spremembe izhaja iz mnenj ravnateljev in Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, da bi navedena sprememba prispevala k resnejšemu pristopu in motivaciji učencev 9. razreda in povečala zanimanje staršev za izkazano znanje učencev pri nacionalnem preverjanju znanja.

K 30. členu:

Člen določa, da imajo starši pravico organizirati osnovnošolsko izobraževanje otrok na domu, poudarjena pa je dolžnost in odgovornost staršev ob izbiri oblike izobraževanja na domu, in sicer da starši z izbiro te oblike izobraževanja prevzamejo vse obveznosti, povezane z izvedbo te oblike izobraževanja za svojega otroka. Predpostavlja se, da ob umiku od institucionalizirane oblike izobraževanja starši z izbiro izobraževanja na domu želijo svojemu otroku omogočiti drugačno obliko tako organizacije kot tudi izvajanja izobraževanja. Šola za učenca, ki se izobražuje na domu, ne izvaja vzgojno-izobraževalnega dela, kot je na primer pouk, dopolnilni pouk in podobno, tudi ni predvideno, da bi šola učencu posredovala učna gradiva, ki jih pripravljajo učitelji (učni listi, dostop do gradiv v e-učilnicah, preizkusi znanja, ipd.). Niti ni predvideno, da bi se izobraževanje na domu izvajalo z občasno prisotnostjo pri pouku oziroma da bi se učenec udeleževal dejavnosti, ki jih v skladu z letnim delovnim načrtom organizira šola (na primer: dnevi dejavnosti, plavalni tečaj, šola v naravi, interesne dejavnosti - pevski zbor, bralna značka ipd.). Na primer plavalne vsebine, s tem pa tudi plavalni tečaj, so namreč del programa veljavnega učnega načrta, katerega izvedbo za učence, ki se izobražujejo na domu, v skladu z odločitvijo za izobraževanje na domu, poskrbijo starši. Tudi udeležba v šoli v naravi, ki je del obveznega programa in ki v obliki vzgojno-izobraževalnega dela poteka strnjeno tri ali več dni izven prostora šole, za učence, ki se izobražujejo na domu, ni možna, saj šola organizira in izvede šolo v naravi za učence, ki se izobražujejo v šoli. Z izbiro izobraževanja na domu namreč starši za svojega otroka v celoti prevzemajo odgovornost, s tem pa tudi vse obveznosti za izvedbo tega izobraževanja, se učenec, ki se izobražuje na domu, šole v naravi ne more udeležiti.

Ker so šole mnogokrat delovale neenotno in so se na terenu mnogokrat pojavile težave, v prihodnje velja, da starši z izbiro izobraževanja na domu v celoti prevzamejo odgovornost za vzgojo in izobraževanje svojega otroka. To pomeni, da poleg obveznih vsebin, med katere sodijo tudi dnevi dejavnosti, svojemu otroku zagotovijo tudi elemente razširjenega programa ter obšolske dejavnosti oziroma zagotovijo tako poučevanje kot druge aktivnosti, ključne za njegov optimalen razvoj. S tem se vsem učencem, ki se izobražujejo na domu, zagotavlja enakost pri izvajanju pravice do te oblike izobraževanja.

K 31. členu:

S predlaganim členom se rok za obveščanje staršev šole o izobraževanju na domu spreminja, in sicer starši šolo pisno obvestijo najkasneje do 16. avgusta tekočega šolskega leta za naslednje šolsko leto. S tem se šoli zagotavlja ustrezen čas, v katerem se lahko pripravi na organizacijo vzgojno-izobraževalnega dela v novem šolskem letu.

(B)

Pravice do izobraževanja na domu med šolskem letom ni možno uveljavljati, s čimer se dodatno izpostavi, kdaj jo je možno uveljavljati. Ker to v zakonu doslej ni bilo jasno zapisano, so bili starši prepričani, da je pravico do izobraževanja na domu možno uveljavljati tudi sredi šolskega leta. Člen pojasnjuje tako uveljavljanje pravice do izobraževanja na domu, posredno pa tudi trajanje te oblike izobraževanja. Če se učenec izobražuje na domu, ta oblika izobraževanja zanj velja celo šolsko leto.

Predlagana je tudi možnost prekinitve izbrane oblike izobraževanja na domu. V kolikor pride do spremenjenih okoliščin in se učenec ne more več izobraževati na domu, ima možnost prekinitve izobraževanja na domu in pravico do vključitve v izobraževanje v šoli, starši pa so dolžni o tem nemudoma obvestiti šolo. Slednje je pomembno zaradi nadaljnega zagotavljanja pravice do izobraževanja šoloobveznemu otroku. Z vključitvijo učenca, ki se je izobraževal na domu, v izobraževanje v šoli, od njegove vključitve v izobraževanje v šoli dalje veljajo enaka pravila kot za ostale učence (glede prisotnosti pri pouku, preverjanja in ocenjevanja znanja ter napredovanja). Učenec mora nadoknaditi tudi morebitni manjkajoči del snovi. Predlaga pa se, da se je možno v izobraževanje v šoli vključiti do začetka izpitnih rokov, ki veljajo za učence, ki se izobražujejo na domu. Tako se učenci, ki se izobražujejo na domu, po poteku izpitnih rokov ne morejo več vključiti v izobraževanje v šoli, saj takrat že zapadejo v obveznost, ki izhaja iz izbire izobraževanja na domu, to so izpitni roki, ki so se jih dolžni udeležiti.

Po obstoječi zakonodaji evidenco o učencih, ki se izobražujejo na domu, vodi šola v šolski dokumentaciji. S predlogom zakona je dodano določilo, da se podatek o učencu, ki se izobražuje na domu, vodi tudi v centralni evidenci udeležencev vzgoje in izobraževanja.

K 32. členu:

Z novim 89.a členom se določijo obveznosti šole do učencev, ki se izobražujejo na domu. Z izbiro oblike izobraževanja na domu starši za svojega otroka v celoti poskrbijo za njegovo izobraževanje, s tem pa tudi za gradiva, iz katerih bo učenec pridobil ustrezno znanje iz posameznega predmeta. Šola učencu ni dolžna posredovati učnih gradiv, ki jih pripravljajo učitelji. Se pa s členom ureja pravica glede izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada, ki poteka na enak način kot za učence, ki se izobražujejo v šoli. Glede možnosti izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada šola do začetka šolskega leta obvesti starše učencev, ki se izobražujejo na domu. Prav tako lahko učenec v šoli opravlja kolesarski izpit, vendar le teoretični in praktični del kolesarskega izpita. Posameznih vsebin, ki se nanašajo na pripravo za kolesarski izpit, šola temu učencu ne zagotavlja. Šola učencu, ki opravi kolesarski izpit, izda javno listino, to je kolesarsko izkaznico. Z opredeljenima pravicama se učence, ki se izobražujejo na domu, izenači z učenci, ki se izobražujejo v šoli.

Določena je tudi obveza šole, da ob začetku šolskega leta organizira in izvede srečanje s starši, ki bodo svoje otroke izobraževali na domu, ter obveza obveščanja o rokih za ocenjevanje znanja učenca, ki se izobražuje na domu. Šola na srečanju staršem predstavi cilje, standarde znanja, kriterije ocenjevanja in pogoje za napredovanje v naslednji razred. S tem bodo starši pridobili dodatne informacije glede izvajanja izobraževanja na domu, s čimer bodo otroku omogočili pridobivanje enakovrednega izobrazbenega standarda.

K 33. členu:

Z obstoječo ureditvijo je bilo določeno preverjanje doseženega standarda znanja, ki pa je bilo dejansko v funkciji ocenjevanja znanja. Predlaga se, da se termin preverjanje znanja nadomesti oziroma posodobi s terminom ocenjevanje znanja. S predlagano spremembo se preverjanje znanja ne ukinja. Preverjanje in ocenjevanje znanja učencev sta v vzgojno-izobraževalnem procesu dva samostojna elementa. Kot določa pravilnik, ki ureja preverjanje in ocenjevanje znanja ter napredovanje učencev v osnovni šoli, se

(B)

s preverjanjem znanja zbirajo informacije o tem, kako učenec dosega cilje oziroma standarde znanja iz učnih načrtov, in ni namenjeno ocenjevanju znanja. Doseganje ciljev oziroma standardov znanja iz učnih načrtov učitelj preverja pred, med in ob koncu obravnave učnih vsebin. Ocenjevanje znanja pa je ugotavljanje in vrednotenje, v kolikšni meri učenec dosega v učnem načrtu določene cilje oziroma standarde znanja. Učitelj ocenjevanje znanja opravi po obravnavi učnih vsebin in po opravljenem preverjanju znanja iz teh vsebin. Znanje učenca, ki se izobražuje v šoli, preverja in ocenjuje učitelj v šoli. Glede na to, da so za organizacijo in izvedbo izobraževanja na domu odgovorni starši, je, tako kot je to veljalo doslej, funkcija preverjanja znanja učenca dolžnost osebe, ki izobraževanje na domu izvaja. Ocenjevanje znanja učenca, ki se izobražuje na domu, pa poteka na šoli, v katero je učenec vpisan, in sicer pred izpitno komisijo, v katero so vključeni učitelji. Šola učencu izda javno listino – spričevalo.

Člen opredeljuje tudi obseg predmetov, iz katerih se ocenjuje znanje učenca, ki se izobražuje na domu. Do sedaj se je znanje učenca, ki se je izobraževal na domu, preverjalo oziroma ocenjevalo le iz določenih predmetov po posameznih razredih. Predlaga se, da se znanje učenca, ki se izobražuje na domu, ocenjuje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega vzgojno-izobraževalnega programa, v katerem se učenec izobražuje. Navedeno pomeni, da se znanje učenca, ki se izobražuje na domu, ocenjuje iz vseh obveznih predmetov, kar vključuje tudi obvezne izbirne predmete, lahko pa tudi iz neobveznih izbirnih predmetov, če jih učenec izbere. Neobvezni izbirni predmeti so za učenca, tako tistega, ki se izobražuje v šoli, kot tudi tistega, ki se izobražuje na domu, opcijski in jih učenec ni dolžan izbrati. Učenec, ki se izobražuje na domu, bo tako po novem imel možnost za usvajanje znanja ter napredovanja iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda, s tem pa tudi možnost za celostni razvoj. S predlagano spremembo se učence, ki se izobražujejo na domu, izenači z učenci, ki pouk obiskujejo v šoli. Ključno pa je, da se učencem, ki se izobražujejo na domu, zagotavlja pridobitev enakovrednega izobrazbenega standarda.

Na novo se ureja tudi omejitev pravice do izobraževanja na domu. Predlaga se, da v kolikor mora učenec, ki se je izobraževal na domu, v naslednjem šolskem letu zaradi neuspešnosti nadaljevati osnovnošolsko izobraževanje v javni ali zasebni osnovni šoli, pravice do ponovnega izobraževanja na domu v naslednjih razredih nima več. S tem, ko se učenec, ki se je izobraževal na domu, in pri tem ni bil uspešen, mora vključiti v šolo, je to zanj zaščita v okviru obveze do osnovnošolskega izobraževanja, predvsem pa v njegovo večjo korist kot izobraževanje na domu.

K 34. členu:

Za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu, se nacionalno preverjanje znanja ureja v novem 92.a členu.

K 35. členu:

Glede na to, da se po predlogu znanje učenca, ki se izobražuje na domu, ocenjuje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno-veljavnega programa, v katerem se učenec izobražuje, šola učencu izda enako spričevalo kot ga izda učencu, ki se izobražuje v šoli. Tudi do sedaj so šole izdale enaka spričevala, so pa pod opombo na spričevalo zapisale, da se je učenec izobraževal na domu. S tem se je med drugim učenca, ki se je izobraževal na domu, po nepotrebem izpostavljalo. S predlagano rešitvijo se poenoti obličnost spričevala kot tudi zapis na javni listini, predvsem pa se odpravi razlikovanje med učencem, ki se izobražuje na domu in tistim, ki se izobražuje v šoli.

Za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu, se izdaja spričeval ureja v novem 92.a členu.

(B)

K 36. členu:

Člen sledi določilom pravilnika, ki ureja osnovnošolsko izobraževanje učencev s posebnimi potrebami na domu in so po svoji naravi zakonska določila. Opredeljene so izjeme, ki veljajo za učence s posebnimi potrebami.

Opredeljena je tudi izjema za nameščene otroke in mladostnike, ki so v skladu z zakonom, ki ureja celostno obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Dana je možnost, da se v obliki izobraževanja na domu nekaj časa izobražuje znotraj zavoda.

S trenutno ureditvijo izobraževanja na domu dolgotrajno bolnih otrok je zagotovljeno prilagojeno izobraževanje in ustrezen izvajalec izobraževanja na domu, možnost dodatne strokovne pomoči, ni pa možnosti vključevanja v šolo ali pouka na daljavo. Določba predvideva, da bi se izobraževanje na domu za učence, za katere bi tako odločila komisija za usmerjanje, izvajalo tako, da bi se učenec izobraževal na daljavo ali da bi bil občasno prisoten pri pouku oziroma bi se udeleževal dejavnosti, ki jih v skladu z letnim delovnim načrtom organizira šola (na primer: dnevi dejavnosti, šola v naravi, interesne dejavnosti, ipd.). Za vsakega učenca bi lahko izobraževanje potekalo v skladu z individualiziranim programom.

K 37. členu:

V zbirko podatkov, ki jih vodi osnovna šola, se doda tudi zbirka o otrocih, vpisanih v osnovno šolo. Vpis v osnovno šolo poteka v mesecu februarju za šolsko leto, ki se začne septembra istega leta. Vpis poteka tako, da šola v razgovoru s starši izpolni vpisni list, ki ga podpišejo starši. Po končanem vpisu šola vzpostavi zbirko podatkov o vpisanih otrocih, ki bodo 1. septembra postali učenci šole. Zbirka vsebuje iste podatke, kot jih predvideva zbirka iz prve točke. Otroci vpisani v 1. razred postanejo učenci osnovne šole 1. septembra, ko šole prenesejo podatke iz vpisa v centralno evidenco udeležencev vzgoje in izobraževanja. Vodenje zbirk podatkov o vpisanih otrocih pa je potrebna za izvedbo organizacijskih priprav na vključitev otrok v osnovnošolsko izobraževanje.

Novost je tudi pridobitev podatka o e-naslovu staršev, saj je ta vrsta komunikacije v praksi že običajna in šoli omogoča nemoteno izmenjavo informacij o šolanju njihovega otroka. Prav tako je praksa pokazala potrebo po pridobitvi podatka o davčni številko staršev, saj šola z njimi sklepa pogodbe (npr. o šolski prehrani) in za morebitno izterjavo neplačanih obveznosti potrebuje ta podatek v izvršilnem postopku. Oba navedena podatka sta že vsebovana v Zakonu o gimnazijah, tako da predlagana dopolnitev 95. člena ZOsn pomeni uskladitev z drugo področno zakonodajo.

V evidence učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja se doda tudi učence 3. razreda, ki skladno z novelo zakona opravljajo nacionalno preverjanje znanja.

K 38. členu:

Novela zakona natančneje določa namen nacionalnega preverjanja znanja, dovoljeno uporabo in objavo podatkov in analiz za točno določen namen ter posebej navaja, kar ni dovoljeno; nihče ne sme podatkov in analiz o dosežkih uporabiti tako, da jih javno objavi z namenom razvrščanja šol glede na njihove dosežke pri nacionalnem preverjanju znanja ali posreduje in objavlja podatke z razkriti identiteto šol. Ne glede na navedeno pa Državni izpitni center lahko posreduje podatke samo posamezni šoli in hkrati ministrstvu na zahtevo ministra. Za potrebe in namen znanstveno-raziskovalnega dela lahko Državni izpitni center posreduje anonimizirane podatke ali anonimizirane analize podatkov iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona.

(B)

Splošno odprte uporabe podatkov z razkrito identiteto šol na sistemski ravni ni mogoče dopustiti iz razloga, ker nižji dosežki sami po sebi še ne pomenijo tudi manj kakovostnega dela v šolah, in obratno, tudi višji dosežki niso vedno znak bolj kakovostnega dela. Pravo vrednost navedenih dosežkov vsaki šoli pokaže šele ustrezna strokovna analiza, ki poleg dosežkov upošteva še vse ostale pomembne dejavnike na posamezni šoli.

Podatki in analize podatkov z razkrito identiteto šol pa so pomembne za ministrstvo za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s podlagami v Nacionalnem okviru ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v vzgoji in izobraževanju (2017) ter načrtovanje ukrepov, ki lahko naslovijo specifične posameznih skupin šol tudi glede na dosežke nacionalnega preverjanja znanja in druge podatke iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena. Glede na specifične posameznih skupin šol je mogoče zasnovati njihovo učinkovito mreženje za izboljševanje kakovosti, izpostavitve primerov dobrih praks, itd. Skladno s prepovedjo namena razvrščanja šol so podatki in analize z razkrito identiteto šol lahko pripravljene na zahtevo in posredovane le ministrstvu.

Državni izpitni center lahko ob izvajanju nacionalnega preverjanja znanja izvede tudi dodatno zbiranje podatkov z vprašalniki za učence za namen zbiranja sistemsko relevantnih podatkov o značilnostih učenčevega učenja in okolja, ki jih poveže s podatki iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona. Z novim odstavkom se vzpostavlja pravna podlaga Državnemu izpitnemu centru, da lahko za zbiranje soglasij staršev udeleženih učencev uporabi podatke iz evidence učencev iz desetega odstavka 95. člena tega zakona. Podatki, zbrani z vprašalniki se po povezavi z dosežki nacionalnega preverjanja znanja obdelujejo v anonimizirani obliki.

Državni izpitni center je namreč že v dosednji pravni ureditvi tisti javni zavod, ki skrbi za strokovne, razvojne, organizacijsko-tehnične in druge naloge, povezane z nacionalnim preverjanjem znanja.

K 39. členu:

S predlogom zakona se v poglavju, ki ureja izobraževanje na domu, dodajo členi 92.a in 92.b, zato se 102. člen v tem delu dopolni. Zaradi določene obveznosti staršev do izobraževanja na domu, se doda tudi 88. člen.

K 40. členu:

Novela dodaja nov 102.a člen, ki predpisuje globo za posredovanje, objavljanje ali uporabljanje podatkov o nacionalnem preverjanju znanja v nasprotju z namenom nacionalnega preverjanja znanja. Določba z globami v razponu različno kaznuje posameznike, samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, pravne osebe in odgovorne osebe zaradi nenamenskega posredovanja, objavljanja ali uporabljanja podatkov o nacionalnem preverjanju znanja.

K 41. členu:

V poskusu Uvajanje tujega jezika v obveznem programu in preizkušanje koncepta razširjenega programa v osnovni šoli je bilo vključenih 46 šol, ki so preizkušale programske elemente obveznega programa osnovnošolskega izobraževanja: tuji jezik v 1. razredu obveznega programa osnovne šole ter drugi tuji jezik v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. V teh šolah je bil preizkušen tudi koncept razširjenega programa v celoti. 129 osnovnih šol pa je preizkušalo samo področje gibanja in zdravja. Vse te šole bodo s sklepom ministra v takšni obliki nadaljevale z izvajanjem navedenih vsebin iz poskusa tudi v šolskem letu 2023/2024. Šole, ki bodo izvajale razširjeni program na podlagi sklepa ministra, v šolskem letu 2024/2025 nadaljujejo z izvajanjem razširjenega programa od 1. do 9. razreda.

(B)

S tem členom urejamo tudi začetek izvajanja drugega tujega jezika kot obveznega predmeta za učence 7., 8. in 9. razreda in novega razširjenega programa za učence od 1. do 9. razreda.

K 42. členu:

Zaradi obsežnosti sprememb na področju obveznega in razširjenega programa je za uvedbo novosti potrebno daljše uvajalno in pripravljalno obdobje. V tem obdobju se bodo postopno zagotovili tudi kadrovske pogoji, usposabljanja strokovnih in vodstvenih delavcev ter drugi pogoji za izvedbo programa.

Drugi tuji jezik kot obvezni predmet in razširjeni program se uvajata postopoma. Postopno uvajanje drugega tujega jezika kot obveznega predmeta za učence 7. razreda in postopno uvajanje razširjenega programa se začeta izvajati 1. septembra 2024. Uvajanje se nadaljuje v šolskih letih 2025/2026, 2026/2027 in 2027/2028. Načrt in pogoje uvajanja podrobneje določi minister najkasneje do konca februarja 2024.

K 43. členu:

Ta člen določa, da učenci, ki se v šolskem letu 2023/2024 izobražujejo na domu, opravljajo obveznosti pod pogoji do sedaj veljavnega zakona. Za učence, ki se bodo izobraževali na domu v šolskem letu 2024/2025, člen ureja pogoje za prehod na nov režim izobraževanja na domu, ki se bo začel izvajati 1. 9. 2024.

Člen določa tudi, da se za učence s posebnimi potrebami, ki se na podlagi odločbe o usmeritvi izobražujejo na domu, določbe tega zakona, ki urejajo izobraževanje učencev s posebnimi potrebami na domu, začnejo uporabljati s 1. septembrom 2024 ne glede na to, kdaj je bila odločba o usmeritvi izdana.

K 44. členu

Člen določa rok za sprejem podzakonskih predpisov, ki jih sprejme minister po tem zakonu. Do uveljavitve novih izvršilnih predpisov se uporabljajo do sedaj veljavni izvršilni predpisi.

K 45. členu

Člen določa uveljavitev zakona in začetek njegove uporabe ter podaljšanje uporabe obstoječega Zakona o osnovni šoli. Razlogi za zamik uporabe so sledeči: sprejetje programskih dokumentov, organizacijske priprave šol na novosti in naravnost sprememb na novo šolsko leto.

(B)

III. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

5. člen (pravica do izbire oblik izobraževanja)

Starši imajo pravico izbrati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok v javni ali zasebni šoli ali kot izobraževanje na domu.

11. člen (izobraževanje nadarjenih učencev)

Nadarjeni učenci so učenci, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu. Šola tem učencem zagotavlja ustrezne pogoje za vzgojo in izobraževanje tako, da jim prilagodi vsebine, metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk, druge oblike individualne in skupinske pomoči ter druge oblike dela.

12.a člen (izobraževanje učencev z učnimi težavami)

Učenci z učnimi težavami so učenci, ki brez prilagoditev metod in oblik dela pri pouku težko dosegajo standarde znanja. Šole tem učencem prilagodijo metode in oblike dela pri pouku ter jim omogočijo vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči.

16. člen (obvezni predmeti)

Osnovna šola za vse učence izvaja pouk iz naslednjih obveznih predmetov: slovenščine in italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, tujega jezika, zgodovine, družbe, geografije, domovinske in državljanske kulture in etike, matematike, naravoslovja, spoznavanja okolja, naravoslovja in tehnike, kemije, biologije, fizike, likovne umetnosti, glasbene umetnosti, športa, tehnike in tehnologije ter gospodinjstva.

Za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom, šola poleg obveznih predmetov iz prvega odstavka tega člena izvaja še specialno-pedagoške dejavnosti, določene s predmetnikom.

20. člen (razširjeni program)

Razširjeni program obsega podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni pouk, dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in pouk neobveznih izbirnih predmetov.

V razširjeni program se učenci vključujejo prostovoljno.

(B)

20.a člen
(neobvezni izbirni predmet)

Šola za učence 1. razreda izvaja pouk prvega tujega jezika kot neobvezni izbirni predmet.

Šola za učence 4., 5. in 6. razreda izvaja pouk iz naslednjih neobveznih izbirnih predmetov: drugega tujega jezika, umetnosti, računalništva, športa ter tehnike.

Šola za učence 7., 8. in 9. razreda izvaja pouk drugega tujega jezika kot neobvezni izbirni predmet.

Šola učencem 1. razreda obvezno ponudi pouk prvega tujega jezika, učencem od 4. do 9. razreda pa pouk drugega tujega jezika kot neobvezni izbirni predmet v obsegu dveh ur tedensko.

Učenec lahko izbere največ dve uri pouka neobveznih izbirnih predmetov tedensko.

Za učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom šola ne izvaja pouka neobveznih izbirnih predmetov.

21. člen
(podaljšano bivanje)

Osnovna šola organizira podaljšano bivanje za učence od 1. do 5. razreda.

Za učence, ki so usmerjeni v prilagojene izobraževalne programe ali posebni program, šola organizira podaljšano bivanje do zaključka izobraževanja v osnovni šoli.

V času podaljšanega bivanja se učenci učijo, opravljajo domače naloge in druge obveznosti in sodelujejo pri kulturnih, športnih, umetniških in drugih dejavnostih.

22. člen
(jutranje varstvo)

Osnovna šola organizira jutranje varstvo učencev prvega razreda.

23. člen
(dodatni pouk)

Dodatni pouk se organizira za učence, ki pri posameznih predmetih presegajo določene standarde znanja.

24. člen
(dopolnilni pouk)

Dopolnilni pouk se organizira za učence, ki potrebujejo pomoč pri učenju.

25. člen
(interesne dejavnosti)

Za razvijanje različnih interesov učencev osnovna šola organizira interesne dejavnosti, ki jih določi z letnim delovnim načrtom.

(B)

31. člen (letni delovni načrt)

Z letnim delovnim načrtom se določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu s predmetnikom in učnim načrtom in obseg, vsebina in razporeditev interesnih in drugih dejavnosti, ki jih izvaja šola. Določi se delo šolske svetovalne službe in drugih služb, delo šolske knjižnice, aktivnosti, s katerimi se šola vključuje v okolje, obseg dejavnosti, s katerimi šola zagotavlja zdrav razvoj učencev, oblike sodelovanja s starši, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in drugih delavcev, sodelovanje z visokošolskimi zavodi, ki izobražujejo učitelje, raziskovalnimi inštitucijami, vzgojnimi posvetovalnicami oziroma svetovalnimi centri, sodelovanje z zunanjimi sodelavci in druge naloge, potrebne za uresničitev programa osnovne šole.

Letni delovni načrt sprejme svet osnovne šole v skladu z zakonom in drugimi predpisi najkasneje do konca meseca septembra v vsakem šolskem letu.

33. člen (vzgojno-izobraževalna obdobja)

Osnovnošolsko izobraževanje se deli na tri vzgojno-izobraževalna obdobja (v nadaljnjem besedilu: obdobja).

Prvo obdobje traja od 1. do 3. razreda.

Drugo obdobje traja od 4. do 6. razreda.

Tretje obdobje traja od 7. do 9. razreda.

Izobraževanje po posebnem programu se deli na stopnje. Posamezna stopnja traja tri leta.

35. člen (tedenska obveznost učencev)

Tedenska obveznost učencev po obveznem programu, brez ur oddelčne skupnosti, je v prvem obdobju lahko največ 24 ur pouka, v drugem obdobju največ 26 ur pouka in v tretjem obdobju največ 30 ur pouka.

Tedenska obveznost učencev po obveznem programu, brez ur oddelčne skupnosti, je v šolah na narodno mešanih območjih ter v šolah, ki izvajajo prilagojene izobraževalne programe, v prvem obdobju lahko največ 26 ur pouka, v drugem obdobju največ 28 ur pouka in v tretjem obdobju največ 32 ur pouka.

Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena se zaradi organizacije pouka obveznost učencev po obveznem programu, brez ur oddelčne skupnosti, v posameznem tednu lahko poveča za največ dve uri pouka. Pri tem povprečna tedenska obveznost v šolskem letu ne sme biti večja od obveznosti, določene v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena. Izbirni predmeti, katerih vsebina in dejavnosti iz učnega načrta so vezane na daljšo strnjeno izvedbo, se lahko izvedejo v obsegu do največ osem ur pouka dnevno.

Ura pouka traja praviloma 45 minut.

(B)

38. člen **(izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela)**

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli obsega pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci.

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli opravljajo učitelji, svetovalni delavci in drugi strokovni delavci.

V prvem obdobju osnovne šole obvezni program poučuje učitelj razrednega pouka.

Tuji jezik v prvem obdobju poučuje učitelj razrednega pouka, če ima opravljen ustrezen študijski program izpopolnjevanja, lahko pa tudi učitelj predmetnega pouka, če ima opravljen ustrezen študijski program izpopolnjevanja.

V 1. razredu osnovne šole hkrati poučujeta učitelj razrednega pouka in vzgojitelj predšolskih otrok, izjemoma pa lahko tudi dva učitelja razrednega pouka. Drugi učitelj oziroma vzgojitelj predšolskih otrok poučuje polovico ur pouka.

Pri pouku glasbene umetnosti, likovne umetnosti in športa lahko z učiteljem razrednega pouka sodeluje tudi učitelj predmetnega pouka. Tečaj plavanja v 2. oziroma 3. razredu lahko izvaja tudi učitelj predmetnega pouka.

V drugem obdobju poučuje:

- v 4. razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot dva predmeta,
- v 5. razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot tri predmete in
- v 6. razredu učitelj predmetnega pouka, lahko pa tudi učitelj razrednega pouka.

V tretjem obdobju osnovne šole poučujejo učitelji predmetnega pouka.

V oddelku, v katerega so vključeni učenci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona, lahko poleg učitelja sodeluje učitelj z ustrežno specialnopedagoško izobrazbo.

V oddelkih podaljšanega bivanja izvajajo vzgojno-izobraževalno delo učitelji razrednega in predmetnega pouka, vzgojitelji predšolskih otrok in svetovalni delavci.

Delo v skupinah jutranjega varstva izvaja, kdor izpolnjuje pogoje za strokovnega delavca v osnovni šoli.

S prilagojenimi izobraževalnimi programi in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja se za učence s posebnimi potrebami lahko določi tudi drugačno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

V šolah na narodno mešanih območjih lahko v prvem in drugem obdobju poučujejo slovenščino, italijanščino in madžarščino, ki se jih učenci učijo kot drugi jezik, tudi učitelji predmetnega pouka.

39. člen **(zasebne šole)**

Določbe 33., 36., 37. in 38. člena, razen določbe devetega odstavka 38. člena tega zakona, niso obvezne za zasebne šole.

(B)

43. člen (zasebne šole)

Določbe 40. in 41. člena tega zakona niso obvezne za zasebne osnovne šole.

48. člen (šolski okoliš)

Starši imajo pravico vpisati otroka v javno osnovno šolo ali v zasebno osnovno šolo s koncesijo v šolskem okolišu, v katerem otrok stalno oziroma začasno prebiva, javna osnovna šola oziroma zasebna osnovna šola s koncesijo v tem okolišu, pa je dolžna na željo staršev otroka vpisati. V drugo osnovno šolo lahko starši vpišejo otroka, če ta šola s tem soglaša.

Seznam otrok iz šolskega okoliša, ki jih je javna ali zasebna šola s koncesijo dolžna vpisati v prvi razred, si šola pridobi iz evidence šoloobveznih otrok, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo (v nadaljevanju: ministrstvo). Ministrstvo si pridobi podatke o šoloobveznih otrocih iz registra stalnega prebivalstva in razvida začasnega prebivališča.

Med šolanjem lahko učenec prestopi na drugo osnovno šolo, če ta šola s tem soglaša.

Če se učenec med šolanjem preseli v šolski okoliš druge osnovne šole, ima pravico dokončati šolanje na šoli, v katero je vpisan.

Če učenec želi prestopiti iz zasebne šole v javno šolo, ga je javna šola v šolskem okolišu, v katerem učenec stalno prebiva, dolžna sprejeti.

Določbe prvega odstavka tega člena niso obvezne za zasebne osnovne šole.

50. člen (obiskovanje pouka)

Učenec ima pravico obiskovati pouk oziroma se udeleževati drugih dejavnosti, ki jih organizira šola. Učencu šola lahko občasno zagotovi doseganje ciljev izobraževanja tudi v drugih oblikah organiziranega dela z učenci z namenom, da se učencem zagotovi varnost ali nemoten pouk.

Učenec mora redno obiskovati pouk v okviru obveznega programa in izpolnjevati obveznosti in naloge, določene z akti osnovne šole.

51. člen (perspektivni in vrhunski športnik, perspektivni in vrhunski mladi umetnik)

Status učenca perspektivnega športnika lahko pridobi učenec, ki je registriran pri nacionalni panožni športni zvezi in tekmuje v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih zvez. Status učenca perspektivnega mladega umetnika lahko pridobi učenec, ki se udeležuje državnih tekmovanj s področja umetnosti.

Status učenca vrhunškega športnika lahko pridobi učenec, ki doseže vrhunski športni dosežek mednarodne vrednosti. Status učenca vrhunškega mladega umetnika lahko pridobi učenec, ki dosega najvišja mesta oziroma nagrade na državnih tekmovanjih s področja umetnosti.

Pridobitev statusa iz prvega ali drugega odstavka tega člena lahko predlagajo starši učenca.

(B)

Učencu s statusom iz prvega ali drugega odstavka tega člena se prilagodijo šolske obveznosti. Prilagajanje šolskih obveznosti se uredi s pisnim dogovorom med šolo in starši. Prilagodijo se obiskovanje pouka in drugih dejavnosti ter načini in roki za ocenjevanje znanja.

Status iz prvega ali drugega odstavka tega člena učencu preneha na zahtevo staršev učenca, s potekom časa, za katerega je bil učencu dodeljen, če prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil status dodeljen, če ni več učenec šole, na kateri je pridobil status, ali če se mu status odvzame.

Če učenec ne izpolnjuje obveznosti iz dogovora iz četrtega odstavka tega člena, mu šola lahko status iz prvega ali drugega odstavka tega člena odvzame na predlog razrednika ali učiteljskega zbora.

Učencu zaradi bolezni oziroma poškodbe ali drugih utemeljenih razlogov status iz prvega ali drugega odstavka tega člena lahko miruje, dokler obstajajo razlogi, na podlagi katerih je bilo odločeno o mirovanju. Mirovanje statusa lahko predlagajo razrednik, učiteljski zbor ali starši učenca.

O dodelitvi, mirovanju oziroma prenehanju statusa odloči ravnatelj. Pred tem si v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju pridobi mnenje razrednika, v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju pa tudi mnenje oddelčnega učiteljskega zbora.

Šola s pravili o prilagajanju šolskih obveznosti podrobneje uredi postopek za pridobitev statusa in prilagajanje šolskih obveznosti.

55. člen (podaljšanje statusa učenca)

Učenec, ki v devetih letih ni končal osnovnošolskega izobraževanja, sme nadaljevati šolanje še dve leti in tako obdrži status učenca. Šola učenca in njegove starše posebej seznanj s pravico do podaljšanega statusa.

Če učenec, ki ima podaljšan status, z neprimernim odnosom ovira vzgojno-izobraževalno delo, lahko ravnatelj na predlog učiteljskega zbora ne glede na določilo prvega odstavka tega člena med šolskim letom oziroma ob koncu šolskega leta odloči, da je učenec izključen iz te osnovne šole.

Učenec iz prvega odstavka tega člena obdrži status učenca tudi, če nadaljuje šolanje kot odrasel.

Kdor ne ponavlja 9. razreda in opravlja popravne izpite v naslednjem šolskem letu, obdrži status učenca za to šolsko leto.

56. člen (brezplačen prevoz)

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno več kot štiri kilometre od osnovne šole.

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole v prvem razredu, v ostalih razredih pa, če pristojni organ za preventivo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec, ki obiskuje osnovno šolo zunaj šolskega okoliša, v katerem prebiva, ima pravico do povračila stroškov prevoza v višini, ki bi mu pripadala, če bi obiskoval osnovno šolo v šolskem okolišu, v katerem prebiva.

(B)

O načinu prevoza se osnovna šola dogovori s starši in lokalno skupnostjo.

Otroci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona imajo pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njihovega prebivališča od osnovne šole, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi.

Otroci s posebnimi potrebami, ki imajo z odločbo o usmeritvi določeno izvajanje dodatne strokovne pomoči v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, imajo pravico do povračila stroškov prevoza do zavoda, v katerem se ta pomoč izvaja, če je njihovo prebivališče od tega zavoda oddaljeno več kot štiri kilometre.

Če učencu ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do brezplačne oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do brezplačnega prevoza domov ob pouka prostih dnevih.

Osnovna šola mora učencem, ki morajo čakati na organiziran prevoz, zagotoviti varstvo.

Učenec, ki se prešola v skladu s 54. členom tega zakona, ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno več kot štiri kilometre od osnovne šole, v katero je prešolan.

Določilo petega in sedmega odstavka ne velja za učence, starejše od 18 let, ki so vključeni v posebni program in uveljavljajo pravice, določene v Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

60.a člen (odločanje o pravicah in dolžnostih učenca)

Določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, se uporabljajo v postopkih v zvezi z vpisom, prestopom, prešolanjem, odložitvijo šolanja, oprostitvijo sodelovanja pri posameznem predmetu, prepovedjo obiskovanja osnovne šole po izpolnitvi osnovnošolske obveznosti, statusom učenca, ki se vzporedno izobražuje, oziroma statusom športnika in v zvezi z dodelitvijo sredstev učencem, ki zaradi socialnega položaja ne zmorejo v celoti plačati prispevkov za materialne stroške programa (šola v naravi, prehrana, učbeniki).

60.b člen (pristojni organ odločanja)

Če za posamezno odločitev ni posebej določen pristojni organ, o pravicah in dolžnostih učenca na prvi stopnji odloča ravnatelj.

O odložitvi začetka šolanja in odložitvi šolanja med šolskim letom v prvem razredu odloči ravnatelj na podlagi obrazloženega mnenja strokovne komisije, ki jo imenuje ravnatelj in jo sestavljajo šolski zdravnik, svetovalni delavec ter vzgojitelj oziroma učitelj.

O pritožbah v zvezi z uresničevanjem pravic in dolžnosti otroka oziroma učenca odloča pritožbena komisija.

(B)

63. člen (obveščanje o uspehu)

Osnovna šola ob koncu vsakega ocenjevalnega obdobja starše pisno obvesti o ocenah učenca.

V 1. razredu osnovne šole in v posebnem programu vzgoje in izobraževanja je obvestilo o ocenah učenca med šolskim letom lahko tudi samo ustno.

Med šolskim letom dobijo starši obvestila o ocenah učenca. Ob zaključku pouka dobijo učenci spričevala, v katerih so ocene za posamezne predmete.

Učence 6. in 9. razreda, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, šola obvesti o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja.

Šola ob zaključku pouka učencu izroči obvestilo o sodelovanju pri interesnih in drugih dejavnostih šole.

64. člen (nacionalno preverjanje znanja)

V 6. in 9. razredu se znanje učencev preverja z nacionalnim preverjanjem znanja, s katerim se preverjajo standardi znanja, določeni z učnim načrtom (v nadaljnjem besedilu: nacionalno preverjanje znanja).

Nacionalno preverjanje znanja je za učence 6. in 9. razreda obvezno.

V 6. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in prvega tujega jezika.

V 9. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister.

Tretji predmet določi minister tako, da v mesecu septembru izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda izbere največ štiri predmete in določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje na posamezni šoli.

Osnovna šola starše pisno obvesti o dosežkih učenca pri nacionalnem preverjanju znanja.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so dodatna informacija o znanju učencev.

Podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja se ne smejo uporabiti za razvrščanje šol.

Za učence zasebnih šol in šol, ki izvajajo program osnovne šole po posebnih pedagoških načelih, je tretji predmet pri nacionalnem preverjanju znanja prvi tuji jezik.

Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji v 6. in 9. razredu, opravljajo v tem šolskem letu nacionalno preverjanje znanja prostovoljno.

Nacionalno preverjanje znanja je za odrasle prostovoljno.

Podrobnejše določbe o izvajanju nacionalnega preverjanja znanja izda minister.

(B)

65. člen
(namen preverjanja)

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja se lahko uporabljajo samo za namen, ki ga določa ta zakon.

67. člen
(prilagojeni programi)

Ne glede na določbe 64. člena tega zakona je v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom nacionalno preverjanje znanja za učence prostovoljno. V 6. in 9. razredu šola izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih in matematike, v 9. razredu pa tudi iz tretjega predmeta, ki ga določi minister.

V posebnem programu vzgoje in izobraževanja se nacionalnega preverjanja znanja za učence ne izvaja.

68. člen
(ugovor na oceno)

Če učenec in starši menijo, da je bil učenec ob koncu pouka v šolskem letu nepravilno ocenjen, lahko starši v treh dneh po prejemu spričevala oziroma zaključnega spričevala pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor.

Ravnatelj najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo. Med člani komisije mora biti vsaj en član, ki ni zaposlen v šoli.

Če komisija ugotovi, da je ocena učenca ob koncu pouka v šolskem letu neustrezna, učenca ponovno oceni. Odločitev komisije je dokončna.

Če učenec in starši menijo, da je pri ugotavljanju dosežka učenca pri nacionalnem preverjanju znanja prišlo do pisne ali računske napake, lahko starši v treh dneh po prejemu obvestila o dosežkih pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor.

Ravnatelj najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo. Med člani komisije mora biti vsaj en član, ki ni zaposlen v šoli.

Če komisija ugotovi, da je pri ugotavljanju dosežka učenca pri nacionalnem preverjanju znanja prišlo do pisne ali računske napake, se postopek ugotavljanja dosežka ponovi. Odločitev komisije je dokončna.

69. člen
(napredovanje)

Učenci v prvem in v drugem obdobju razredov ne ponavljajo.

Učenci v tretjem obdobju napredujejo v naslednji razred, če so ob koncu šolskega leta pozitivno ocenjeni iz vseh predmetov.

Ne glede na določbo prvega in drugega odstavka tega člena lahko učenec zaradi slabših ocen, ki so posledica daljše odsotnosti od pouka, bolezni, preselitve ali zaradi drugih razlogov, ponavlja razred, če tako zahtevajo njegovi starši oziroma ponavlja razred na podlagi pisnega obrazloženega predloga razrednika v soglasju s starši.

(B)

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko učenec 3., 4., 5. in 6. razreda na podlagi pisnega obrazloženega predloga razrednika ponavlja razred brez soglasja staršev. Učenec lahko ponavlja razred, kadar je ob koncu šolskega leta negativno ocenjen iz enega ali več predmetov, čeprav mu je šola omogočila vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči.

V prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom lahko učenec v tretjem razredu ponavlja razred, če ni dosegel standardov znanja, ki so potrebni za napredovanje v naslednji razred, čeprav mu je šola omogočila vključitev v dopolnilni pouk.

Odločitev o ponavljanju sprejme učiteljski zbor. Če se učenec in starši ne strinjajo z odločitvijo o ponavljanju razreda, lahko v treh dneh po prejemu spričevala pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor. O ugovoru se odloči na način in po postopku, določenem v 68. členu tega zakona.

Učenci priseljencev iz drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

75. člen **(podaljšanje izobraževanja za učence s posebnimi potrebami)**

Učenci s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v osnovnošolsko izobraževanje po prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom in so izpolnili osnovnošolsko obveznost ter se ne vključijo v programe srednješolskega izobraževanja, lahko ne glede na določilo prvega odstavka 55. člena tega zakona nadaljujejo izobraževanje v osnovni šoli še največ tri leta in obdržijo status učenca.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja in so izpolnili osnovnošolsko obveznost, lahko ne glede na določbo prvega odstavka 55. člena tega zakona nadaljujejo izobraževanje v posebnem programu vzgoje in izobraževanja še največ 11 let, vendar največ do 26. leta starosti.

Izobraževanje za učence, ki so se izobraževali po prilagojenih izobraževalnih programih, se izvaja v skladu s programom, ki je prilagojen vrsti in stopnji primanjkljaja, ovire oziroma motnje posameznega učenca, za učence, ki so bili vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja, pa v skladu s posebnim programom vzgoje in izobraževanja.

81. člen **(zasebne šole)**

Določbe 61. do 63. člena, 69. in 70. člena ter 76., 77., drugega odstavka 78., 79. in 80. člena tega zakona niso obvezne za zasebne osnovne šole.

84. člen **(zaključno spričevalo)**

Osnovna šola izda učencem, ki zaključijo osnovnošolsko izobraževanje, zaključna spričevala.

V zaključno spričevalo se vpišejo učenčeve ocene iz 9. razreda.

Učencem, ki so končali prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, se v zaključno spričevalo vpišejo ocene iz 9. razreda. Če učenec pri posameznih predmetih prehaja v izobraževalni program osnovne šole, se to navede v zaključnem spričevalu.

(B)

Učencem, ki so končali posebni program vzgoje in izobraževanja, se izda zaključno potrdilo z opisno oceno dosežkov učenca. Če se je učenec občasno vključeval v prilagojen izobraževalni program, se to navede v zaključnem potrdilu.

Zasebna osnovna šola učencem izda zaključna spričevala z ocenami, kot jih določa program.

88. člen **(pravica do izobraževanja na domu)**

Starši imajo pravico organizirati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok na domu.

89. člen **(uveljavitev pravice do izobraževanja na domu)**

Starši najkasneje do začetka šolskega leta o izobraževanju otroka na domu pisno obvestijo osnovno šolo, v kateri je otrok vpisan.

Obvestilo iz prejšnjega odstavka vsebuje ime in priimek otroka, kraj, kjer bo izobraževanje potekalo, in ime in priimek oseb(e), ki bo(do) otroka poučevala(e).

Starši o izobraževanju na domu šolo obvestijo za vsako šolsko leto posebej.

Osnovna šola vodi dokumentacijo o izobraževanju učenca na domu.

90. člen **(preverjanje znanja)**

Z izobraževanjem na domu mora učenec pridobiti vsaj enakovreden izobrazbeni standard, kot ga zagotavlja obvezni program javne šole.

Učenec opravlja preverjanje znanja, na podlagi katerega se ugotovi doseženi standard znanja. Doseženi standard znanja preverja osnovna šola, na katero je učenec vpisan.

Od 1. do 3. razreda se preverja znanje iz slovenščine in matematike. Na narodno mešanih območjih se v šolah z italijanskim učnim jezikom preverja znanje iz italijanščine in matematike, v dvojezičnih šolah pa iz slovenščine ali madžarščine in matematike.

Od 4. do 6. razreda se preverja znanje iz slovenščine, matematike in prvega tujega jezika. Na narodno mešanih območjih se v šolah z italijanskim učnim jezikom preverja znanje iz italijanščine, matematike in prvega tujega jezika, v dvojezičnih šolah pa iz slovenščine ali madžarščine, matematike in prvega tujega jezika.

Od 7. do 9. razreda se preverja znanje iz slovenščine, matematike, prvega tujega jezika, zgodovine, domovinske in državljanske kulture in etike, športa, vsaj enega naravoslovnega in enega družboslovnega predmeta ter vsaj enega predmeta s področja umetnosti. Na narodno mešanih območjih se v šolah z italijanskim učnim jezikom namesto iz slovenščine preverja znanje iz italijanščine, v dvojezičnih šolah pa iz slovenščine ali madžarščine.

Znanje učencev, ki se izobražujejo na domu, oceni izpitna komisija.

(B)

Če učenec ne doseže standarda znanja za posamezni razred, ima pravico do ponovnega preverjanja znanja pred začetkom naslednjega šolskega leta.

Če učenec ponovnega preverjanja znanja ne opravi uspešno, mora v naslednjem šolskem letu nadaljevati osnovnošolsko izobraževanje v javni ali zasebni osnovni šoli. Če učenec 9. razreda ponovnega preverjanja ne opravi uspešno, lahko 9. razred ponavlja ali opravlja popravni izpit.

Za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu po prilagojenih programih izobraževanja ali po posebnem programu vzgoje in izobraževanja, se preverjanje, znanja izvaja v skladu s pravilnikom, ki ureja osnovnošolsko izobraževanje učencev s posebnimi potrebami na domu.

91. člen **(nacionalno preverjanje znanja za učence, ki se izobražujejo na domu)**

Za učence, ki se izobražujejo na domu, se za nacionalno preverjanje znanja uporablja določba 64. člena tega zakona.

Za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu po prilagojenih izobraževalnih programih in po posebnem programu vzgoje in izobraževanja, se za preverjanje znanja uporablja določba 67. člena tega zakona.

92. člen **(spričevalo o izobraževanju na domu)**

Osnovna šola, na katero je učenec vpisan, izda učencu spričevalo o izobraževanju na domu. Spričevalo o izobraževanju na domu je javna listina.

Pri izdajanju spričeval o izobraževanju na domu se uporabljajo določbe od 83. do 87. člena tega zakona.

Za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu po prilagojenih izobraževalnih programih ali po posebnem programu vzgoje in izobraževanja, se pri izdajanju spričeval uporabljajo določbe drugega odstavka 82. člena tega zakona ter tretjega in četrtega odstavka 84. člena tega zakona.

95. člen **(vrsta zbirk podatkov)**

Osnovna šola vodi naslednje zbirke podatkov:

1. zbirko podatkov o učencih, vpisanih v osnovno šolo, in njihovih starših,
2. zbirko podatkov o napredovanju učencev, izdanih spričevalih, vzgojnih opominih in drugih listinah,
3. zbirko podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učencev,
4. zbirko podatkov o učencih, ki potrebujejo pomoč oziroma svetovanje.

Zbirka podatkov iz 1. točke prejšnjega odstavka obsega:

- podatke o učencu: ime in priimek ter EMŠO, spol, datum, kraj in državo rojstva, prebivališče in državljanstvo, zdravstvene posebnosti, katerih poznavanje je nujno za učenčevo varnost in za delo z učencem in
- podatke o starših: ime in priimek, naslov prebivališča, telefonska številka, na katero je mogoče posredovati nujna sporočila v času, ko je učenec v šoli.

Zbirka podatkov iz 2. točke prvega odstavka tega člena obsega poleg podatkov iz prve alineje prejšnjega odstavka še podatke o napredovanju učenca, izdanih spričevalih, vzgojnih opominih in drugih listinah.

(B)

Zbirka podatkov iz 3. točke prvega odstavka tega člena obsega poleg podatkov iz prve alineje drugega odstavka tega člena še podatke o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učenca, ki se nanašajo na: telesno višino, voluminoznost telesa, hitrost alternativnih gibov, eksplozivno moč, koordinacijo gibanja telesa, fizično vzdržljivost trupa, gibljivost, mišično vzdržljivost ramenskega obroča in rok, sprintersko hitrost in vzdržljivost v submaksimalnem kontinuiranem naprežanju.

Osebni podatki iz 3. točke prvega odstavka tega člena se zbirajo v soglasju s starši oziroma skrbniki učencev.

Zbirka podatkov iz 4. točke prvega odstavka tega člena obsega poleg podatkov iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena še:

- družinsko in socialno anamnezo;
- razvojno anamnezo;
- strokovno interpretirane rezultate diagnostičnih postopkov;
- podatke o postopkih strokovne pomoči oziroma svetovanja;
- dokumentacijo v zvezi s postopkom usmerjanja učenca s posebnimi potrebami;
- strokovna mnenja drugih inštitucij: centrov za socialno delo, zdravstvenih inštitucij, svetovalnih centrov oziroma vzgojnih posvetovalnic.

Osebni podatki iz 4. točke se zbirajo v soglasju s starši učencev, razen v primeru, ko je učenec v družini ogrožen in ga je potrebno zavarovati.

Svetovalni delavci so podatke iz 4. točke dolžni varovati kot poklicno skrivnost. Te podatke so kot poklicno skrivnost dolžni varovati tudi drugi strokovni delavci, ki so jim podatki posredovani zaradi narave njihovega dela.

Evidenca šoloobveznih otrok, ki jo vodi ministrstvo v skladu z drugim odstavkom 48. člena tega zakona, obsega:

- podatke o otroku: ime in priimek ter EMŠO, datum rojstva, naslov prebivališča, ter
- podatke o starših: ime in priimek, naslov prebivališča.

Evidenca učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, vsebuje:

- ime in priimek učenca ter EMŠO, spol, datum, kraj in državo rojstva,
- ime osnovne šole oziroma podružnice, na kateri učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja, izobraževalni program ter razred in oddelek,
- šolsko leto, v katerem učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja,
- seznam predmetov, iz katerih učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja,
- podatke iz odločbe o usmeritvi učenca s posebnimi potrebami o vrsti in stopnji primanjkljajev, ovir oziroma motenj, ki so potrebni za prilagojeno opravljanje nacionalnega preverjanja znanja,
- zaključne ocene učenca pri posameznih predmetih v 6. in 9. razredu, pri predmetih tehnika in tehnologija ter domovinska in državljanska kultura in etika pa zaključni oceni iz 8. razreda.
- dosežke učenca na nacionalnem preverjanju znanja.

Evidenco iz tega odstavka vodi Državni izpitni center.

97. člen **(namen in uporaba zbirk podatkov)**

Osebni podatki učencev iz zbirk podatkov iz 95. člena se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za potrebe obveznega izobraževanja in posredujejo ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, za izvajanje z zakonom določenih nalog ter Državnemu izpitnemu centru za izvajanje nacionalnega preverjanja znanja.

(B)

Podatki iz desetega odstavka 95. člena tega zakona se ne smejo obdelovati, uporabljati in objavljati za namen razvrščanja šol.

Za potrebe znanstveno-raziskovalnega dela in pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta učenca ni razvidna.

102. člen
(globa za prekrške za starše)

Z globo od 100 do 300 eurov se za prekršek kaznuje starše, če v roku, določenem v 96. členu tega zakona, šoli ne sporočijo sprememb podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov iz 95. člena tega zakona (96. člen tega zakona).

Z globo od 500 do 1000 eurov se za prekršek kaznuje starše, če:

- ne vpišejo otroka v osnovno šolo v skladu s 45. členom tega zakona;
- njihov otrok ne obiskuje pouka in drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole iz neopravičljivih razlogov (50. člen tega zakona);
- izobraževanje njihovega otroka na domu ne poteka v skladu z 89., 90. in 91. členom tega zakona, če gre za razloge na strani staršev.